Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

VYBRANÉ ASPEKTY BEZPEČNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY

Bakalářská práce

Autor: Adéla Koktová

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Olomouc 2022

Bibliografická identifikace

Jméno autor: Adéla Koktová

Název práce: Vybrané aspekty bezpečnosti České republiky

Vedoucí práce: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Rok obhajoby: 2022

Abstrakt:

Bakalářská práce se věnuje problematice bezpečnosti České republiky. Cílem mé práce bylo popsat fungování bezpečnostní politiky České republiky a zahrnout význam mezinárodních organizací, kterými jsme členy ve spojitosti s naší bezpečností. Nedílnou součástí mé práce bylo sestavit aktuální ucelený přehled bezpečnostních hrozeb a na ně navázaných rizik a popsat vybrané bezpečnostní hrozby, které vycházejí v bezpečnostních strategických dokumentů České republiky a dokumentů mezinárodních organizací Severoatlantické aliance a Evropské unie. Výzkumná část mé práce probíhala na základě sociologického šetření, kterým jsem se snažila zjistit, jakým způsobem vnímá široká veřejnost bezpečnostní situaci České republiky, zda se orientuje v základní bezpečnostní terminologii a bezpečnostních dokumentech na bázi strategií. Výzkumu se zúčastnilo 170 respondentů a výsledky dokazují, že značná část veřejnosti má v této problematice dostatečné znalosti.

Klíčová slova: bezpečnost, hrozba, riziko, strategické dokumenty, Evropská unie, Severoatlantická aliance

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Adéla Koktová

Title: Selected aspects of the security of the Czech Republic

Supervisor: prof. Ing. Pavel Otřísal, Ph.D., MBA

Department: Department of Adapted Physical Activities

Year: 2022

Abstract:

The bachelor thesis deals with the issue of security of the Czech Republic. The aim of my work was to describe the functioning of the security policy of the Czech Republic and to include the importance of international organizations of which we are members in connection with our security. An integral part of my work was to compile an up-to-date comprehensive overview of security threats and related risks and to describe selected security threats, which are based on the security strategic documents of the Czech Republic and documents of international organizations of the North Atlantic Alliance and the European Union. The research part of my work took place on the basis of a sociological survey, which I tried to find out how the general public perceives the security situation in the Czech Republic, whether it is familiar with basic security terminology and security documents based on strategies. 170 respondents took part in the research and the results prove that a large part of the public has sufficient knowledge in this area.

Keywords: safety, threat, risk, strategic documents European Union, North Atlantic Alliance

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením prof. Ing. Pavla Otřísala, Ph.D., MBA, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 19. června 2022

.....

Mé poděkování patří prof. Ing. Pavlu Otřísalovi, Ph.D., MBA za odborné vedení, ochotu a cenné rady, které mi v průběhu zpracování mé bakalářské práce věnoval.

OBSAH

Obsah 7
1 Úvod 9
2 Členství v mezinárodních organizacích 11
2.1 Severoatlantická aliance 11
2.1.1 Česká republika jako jedna ze zemí Severoatlantické aliance 11
2.1.2 Strategická koncepce Severoatlantické aliance 12
2.2 Evropská unie 13
3 Bezpečnostní politika České republiky 16
3.1 Bezpečnostní systém České republiky 17
4 Bezpečnostní strategické dokumenty České republiky 19
4.1 Bezpečnostní strategie České republiky 19
4.2 Vojenská strategie České republiky 20
4.3 Bílá kniha o obraně 21
5 Vybrané bezpečnostní hrozby 22
5.1 Extremismus 22
5.1.1 Pravicový extremismus 23
5.1.2 Levicový extremismus 24
5.2 Terorismus 24
5.2.1 Náboženský terorismus 25
5.2.2 Kriminální terorismus 26
5.2.3 Terorismus v České republice 26
5.2.4 Boj proti terorismu 26
5.2.5 Role Severoatlantické aliance v boji proti terorismu 27
5.3 Organizovaný zločin 28
5.3.1 Boj proti organizovanému zločinu 29
5.4 Kybernetické hrozby 29
5.5 Proliferace zbraní hromadného ničení 30
6 Dílčí závěry 32

7 Cíle ... 34
7.1 Hlavní cíle ... 34
7.2 Výzkumná otázka ... 34
7.3 Hypotézy ... 35
8 Metodika ... 36
8.1 Výzkumný vzorek ... 36
8.2 Metody sběru dat ... 37
8.3 Statistické zpracování dat ... 37
9 Výsledky ... 39
9.1 Vymezení základních pojmů v oblasti bezpečnosti v návaznosti na bezpečnostní dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie ... 39
9.1.1 Bezpečnost ... 39
9.1.2 Hrozba a riziko ... 40
9.1.3 Bezpečnostní prostředí ... 42
9.1.4 Vnitřní bezpečnost státu ... 43
9.1.5 Vnější bezpečnost státu ... 43
9.2 Výsledky sociologického výzkumu ... 44
10 Diskuse ... 61
11 Závěry ... 66
12 Souhrn ... 68
13 Summary ... 69
14 Referenční seznam ... 70
15 Přílohy ... 74

1 ÚVOD

Již od dávné historie se problematikou bezpečnosti lidstvo zabývalo a na základě nutnosti přežití a zajištění ochrany se začalo organizovat. Bezpečnost je nutno považovat za základní hodnotu každého člověka, organizace či státu. Tuto komoditu je velmi důležité chránit. V současné době je bezpečnost jedním z prioritních témat na národní i mezinárodní úrovní. Ještě v nedávné minulosti byla bezpečnost spojována spíše s vojensko-politickým významem. Lidé vnímali bezpečnost spíše jako pojem vztahující se k hrozbám na bázi válečných konfliktů. Právě v důsledku válek a konfliktů je na bezpečnost nahlíženo v negativním pojetí, protože je spjata se strachem, nenávistí, smrtí či jinými negativními dopady. V současnosti však Česká republika musí kriticky čelit nově vznikajícím hrozbám, které se neustále dynamicky mění.

Nárůst bezpečnostních hrozeb je za poslední léta připisován především vědeckému, ale i sociálnímu a technickému pokroku. Tyto hrozby mohou způsobit národní i globální problémy. Vzrůsty nekonvenčních konfliktů v podobě například terorismu, použití jaderných, biologických či dalších zbraní hromadného ničení mohou mít fatální následky. Vzhledem k těmto skutečnostem je důležité, aby Česká republika byla na základě preventivních opatření, právních norem a dalších metod chráněna a zajišťovala efektivní bezpečnost pro své občany. Důležitou roli v problematice bezpečnosti zde sehrávají bezpečnostní strategické dokumenty.

Základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky dále jen „ČR“) je Bezpečnostní strategie České republiky. Tento dokument vymezuje aktuální bezpečnostní hrozby, které jsou pro Česko relevantní a reflektovat aktuální bezpečnostní prostředí našeho státu. Je možno usoudit, že na základě těchto skutečností je proces tvoření bezpečnostních strategických dokumentů nekončícím jevem. Významným aspektem je pro naši bezpečnost také členství v mezinárodních organizacích. Severoatlantická aliance jakožto vojensko-politická organizace vytvořila opornou stabilitu v euroatlantickém prostoru a po skončení studené války vytvořila nové cíle především ve vytváření partnerství s ostatními demokratickými státy Evropy. K posílení vzájemných vztahů mezi Evropskou unii, Severoatlantickou aliancí a Západoevropskou unii bylo ustanovení Společné bezpečnostní a zahraniční politiky, díky níž bylo možno vytvořit prostředí pro formování bezpečnostní politiky. Česká republika plně podporuje vytváření efektivní evropské bezpečnostní politiky a tím posiluje zajištění ochrany státu a svých občanů.

V teoretické části bakalářské práce se zaměřím na popis fungování bezpečnostní politiky ČR. Pokusím se popsat bezpečnostní strategické dokumenty, které ČR aktuálně využívá a zároveň

navážu na bezpečnostní strategické dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie. V závěru teoretické části vymezím vybrané bezpečnostní hrozby, které jsou pro Českou republiku relevantní a vycházejí z výčtu bezpečnostních hrozeb v Bezpečnostní strategie České republiky a strategií mezinárodních organizací, kterými jsme členy.

Praktická část mé práce bude založena na sociologickém výzkumu, kterého se bude moci zúčastnit široká veřejnost. Dotazník se bude zabývat problematikou bezpečnosti ČR a cílem bude zjistit, jakým způsobem respondenti vnímají aktuální bezpečnostní prostředí ČR a jaký je jejich názor na členství v mezinárodních organizacích.

2 ČLENSTVÍ V MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍCH

2.1 Severoatlantická aliance

Na základě mezinárodních událostí v podobě například únorového převratu v Československu a blokády Berlína Sovětským svazem byla 4. dubna 1949 ve Washingtonu podepsána Severoatlantická smlouva 12. nezávislými státy. Organizace Severoatlantické smlouvy (dále jen „NATO“, „Aliance“) představuje mezivládní politicko-vojenskou strukturu, která má v současnosti 30 členů. Stěžejní funkcí NATO je zajistit bezpečnost členských států za použití politicko-vojenských prostředků v rámci zásad Charty OSN. Podle autorů Foltin a Rehák (2007) je klíčovým prvkem Severoatlantické smlouvy článek 5, jehož principem je kolektivní bezpečnost. Filozofie tohoto článku spočívá v tom, že pokud dojde k ozbrojenému útoku vůči členskému státu NATO, tak ostatní členové musí splnit závazek a v rámci svých možností přispět v pomoci napadeným členům. Stieglitz (2004) uvádí, že: „V rámci iniciativy obranných schopností (DCI) schválené hlavami států NATO v roce 1999 se členové Aliance zavázali, že podniknou řadu opatření - individuálně i kolektivně - s cílem posílit své vojenské schopnosti, zejména v oblasti rychlého nasazení sil.„ Díky tomuto závazku byl na summitu NATO v Praze v roce 2002 zahájen Pražský závazek ke schopnostem (tak zvaný Prague Capacilitary Commitment), který byl jednou z transformačních iniciativ došlo také ke schválení zřízení jednotky Síly rychlé reakce NATO (tak zvané NATO Response Force). Bonsignore (2005) popisuje, že zřízením Response Force došlo k významnému posunu silové struktury NATO v kontextu efektivnější struktury vojenského velení a také ke zdokonalení vojenských schopností členských států.

2.1.1 Česká republika jako jedna ze zemí Severoatlantické aliance

Obě komory Parlamentu svým hlasováním v dubnu 1998 rozhodly o přistoupení ČR do Aliance a dne 12. března 1999 jsme se zároveň s Polskem a Maďarskem stali plnohodnotnými členy NATO. Jednalo se tak o jedno nejzávažnějších rozhodnutí, co se oblasti bezpečnosti týče. Podle Šedivého (1997) to pro ČR znamená „především schopnost zapojit se do mezinárodní spolupráce a výměny informací a schopnost zpravodajsky pokrýt a kontrolovat vlastní území“ (p. 16). Členstvím v Alianci přijala ČR filosofii této organizace a vyplývají z toho i politické důsledky, jak na úrovni vnitra, tak na úrovni zahraniční. Hlavním důvodem vstupu ČR do NATO bylo zajištění především vnější bezpečnosti naší země. Jednalo se o vůbec první přijetí postkomunistických zemí do Aliance. Pro Česko je členství v NATO jedním ze základních pilířů

pro bezpečnost v euroatlantické prostředí a své obrany. Česká republika v rámci NATO prosazuje prohlubování transatlantické vazby a podílí se na stabilizaci mezinárodní bezpečnosti prostřednictvím vojenských operací. Česká republika tímto převzala také závazek vůči ostatním členským státům a v tomto směru převzala rovněž velkou odpovědnost. Ne, jen že jsou s členstvím spojena práva a povinnosti, ale také určitá rizika, která potenciálně ohrožují Alianci a tím i ČR. Česká republika si zajistila vstupem do NATO mnoho spojenců a je výhodou, že v případě napadení či nějakého ohrožení může žádat členské státy o pomoc. Pomoc v případě nutnosti může být poskytnuta i za použití ozbrojených sil. Podle výše zmíněného článku 5 Severoatlantické. Eichler (1998) uvádí, že: „Z článku 5 nevyplývá automatická povinnost ani automatický závazek ostatních členů Aliance, aby pomohly tomu z nich, který byl napaden“. (p. 86) Toto tvrzení znamená, že pomoc od členských států Aliance není automatická a tím, že ČR vstoupila do NATO nekončí cesta k zajištění bezpečnosti ČR. (Šedivý, J. 1997; Eichler, J. 1998)

2.1.2 Strategická koncepce Severoatlantické aliance

Současná strategická koncepce NATO byla schválena v roce 2010 v Lisabonu a nahrazuje zastaralý dokument z roku 1999. Strategická koncepce je vedle Severoatlantické smlouvy předním dokumentem deklarující alianční schopnosti, ambice, hodnoty a úkoly. Tato koncepce zahrnuje alianční agendu do tří okruhů.

Prvním z nich je okruh kolektivní obrany, který je spojen s otázkami budováním protiraketové obrany, rozvíjením konvenčních vojenských schopností, a především jaderným odstrašením. Ačkoliv chce NATO stejně jako EU vytvořit podmínky pro svět bez jaderných zbraní, tak stále potvrzuje pravidlo, že pokud existují jaderné zbraně ve světě NATO zůstane jadernou aliancí.

Agenda krizového řízení se zabývá řešení krizí a postkonfliktní stabilizací. Aliance v tomto směru poukazuje na důležitost komplexního přístupu, který by měl spojovat jak vojenské, politické, tak i civilní nástroje a posílit integrované plánování a výcvik v oblasti míst především postiženými krizí. Ambicí Aliance je důslednější prevence krizí, kterou chce vylepšit pomoci efektivnějšího sdílení zpravodajských informací a tím lépe předvídat kdy mohou krize nastat a jak jim co nejlépe předcházet.

Agenda kooperativní bezpečnosti shrnuje bezpečnostní hrozby, které jsou pro Alianci aktuální a představují přímou hrozbu pro občany zemí NATO a mezinárodní stabilitu a prosperitu v širokém měřítku. V tomto okruhu je obsáhlejším tématem také problematika kontrol zbrojení a odzbrojení, rozšiřování NATO a vztahy s nečlenskými státy, a to především s Ruskem.

Vzhledem k tomu, že strategická koncepce musí odpovídat na současné bezpečnostní stále měnící se hrozby a zmiňovat postupy a principy v boji proti nim se lídři NATO rozhodli připravit novou Strategickou koncepci, která by měla být schválena v průběhu roku 2022 a zmiňovat další bezpečnostní kroky do budoucnosti. Za poslední desetiletí se bezpečnostní prostředí zásadně změnilo a stalo se složitějším a nepředvídatelnějším. Nová strategická koncepce NATO by měla reagovat na nárůst hybridních a kybernetických hrozeb, stále více brutálnější teroristické útoky a asertivnější Rusko, hned vedle problematiky změny klimatu a dalších důležitých bezpečnostních aspektů. (Natoaktual.cz, 2021; Strategická koncepce NATO, 2010)

2.2 Evropská unie

Evropská unie (dále jen „EU“) měla vždy bezpečnostní a obranné aspekty a naše členství v EU významně posílilo bezpečnost ČR. Česko pojímá členství v EU spíše jako politicko-strategickou volbu, která napomáhá rozvoji ekonomického, sociálního, kulturního rámce naší společnosti. Česká republika zastává hodnoty, na nichž stojí EU a zároveň jsou zakotveny ve smlouvě o EU.

„Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“ (Nařízení evropského parlamentu a rady EU, 2014)

Do Smlouvy o Evropské unii (Maastrichtská smlouva) byla zakotvena Společná zahraniční a bezpečnostní politika (Common Foreign and Security Policy), (dále jen „SZBP“), která vytvořila evropský pilíř provázaný s NATO a Evropskou unií.

Základní cíle SZBP členské státy EU definují:

- zabezpečení společných hodnot a základních zájmů EU,
- efektivně posilovat bezpečnost Evropské unie,
- zachování míru a udržení mezinárodní bezpečnosti,
- rozvíjet demokracii a podporovat mezinárodní spolupráci. (Balabán a Stejskal, 2010)

Evropská unie se záměrem efektivnějšího vývoje zahraniční a bezpečnostní situace EU přijala Bezpečnostní strategii EU. Cílem Bezpečnostní strategie EU je zajistit EU jako aktivní, schopnou a jednotnou organizaci. Strategie koncipuje společnou unijní představu o bezpečnostních hrozbách a rizicích a identifikuje společné cíle. Mezi bezpečnostní hrozby relevantní pro EU zařazuje totožné hrozby, jako uvádí Bezpečnostní strategie ČR 2015, a to především terorismus, šíření ZHN, organizovaný zločin atd.

Strategickými cíli zajišťující bezpečnost EU je:

Efektivní boj proti hrozbám

- EU neustále rozvíjí spolupráci i s nečlenskými státy pro zkvalitnění ochrany unie v rámci kroků k potlačení financování teroristů.
- EU také učinila kroky v oblasti omezení šíření ZHN, zvýšila vývozní kontroly a přijala opatření zaměřená na posílení Mezinárodní agentury pro jadernou energii.
- EU a členské státy poskytují pomoc při řešení regionálních konfliktů.

Šíření bezpečnosti v sousedství EU

- Pro EU představují problémy i sousední země (slabé státy), ve kterých dominují násilné konflikty a organizovaná trestná činnost. V zájmu EU je, aby země v blízkosti hranic EU byly řádně spravovány a poskytovaly spolupráci.

Multilateralismus

- EU se zavázala k dodržování a rozvoji mezinárodního práva. Důležitým zájmem EU je, aby panoval celosvětový mír a bezpečnost. V případě porušení pravidel v této oblasti musí bát EU schopna jednat. Základním aspektem pro mezinárodní vztahy je Organizace spojených národů a její posílení je pro EU hlavním úkolem. (Evropská bezpečnostní strategie, 2009)

Bezpečnostní strategie EU byla naposled aktualizována v roce 2016 pod názvem Globální bezpečnostní strategie Evropské unie, ve které jsou označeny zásadní body rozvoje Společné bezpečnostní a obranné politiky. V prvním bodě je uvedeno za prioritní vytvoření nového akčního plánu, jehož záměrem by měla být podpora vývoje bezpečnosti, zlepšení efektivity na vojenských nákladech a sloučení společných zdrojů ke zkonkurenceschopnění evropského vojenského průmyslu. Dalším bodem je prohloubení obranné spolupráce a spolupráce EU a

NATO v oblasti kybernetické bezpečnosti, obrany proti hybridním hrozbám a společného výcviku. Evropská unie také zahájila v prosinci 2017 projekt PESCO, jehož hlavním cílem je efektivní spolupráce EU v oblasti bezpečnosti. Do tohoto projektu se rozhodlo zapojit 25 členských států. Přínos tohoto projektu by měl dominovat ve finančních úsporách armád evropských zemí a vývoj výzbroje a vojenské techniky pro členské státy. (Euroskop.cz, 2022)

3 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

Bezpečnostní politika je vrcholným programem státu, jejíž úkolem je obrana národních zájmů. Bezpečnostní politika a její bezpečnostní dokumenty jsou součástí jakéhosi procesu strategického zvládnutí konkrétních bezpečnostních situací se kterými se ČR potýká. Aktivní působení bezpečnostní politiky je nutné v celém bezpečnostním spektru, především jde o udržování mezinárodní spolupráce a spojeneckých svazků. (Juříček a Rožňák, 2014).

Ministerstvo vnitra definuje bezpečnostní politiku státu jako: „Společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institutů, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Bezpečnostní politika státu je tvořena několika komponenty:

- „zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu“.

  (Ministerstvo vnitra České republiky, 2022)

Po vzniku samostatné České republiky byly nedostatky v bezpečnostní legislativě, což způsobovalo problémy v řešení bezpečnostních aspektů a potíže v oblasti kompetencí jednotlivých institucí. Bylo nutné vytvořit upevněný legislativní rámec zahrnující právní normy, které jasně stanovují práva a povinnosti státních orgánu v oblasti zajišťování bezpečnosti naší země. Do roku 2000 byly schváleny právní předpisy v oblasti vnitřní a vnější bezpečnosti a byl naplněn legislativní bezpečnostní rámec. (Balabán a Stejskal, 2010)

Vybraná legislativa v oblasti bezpečnosti:

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR,
- zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR,
- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR,

- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR.

3.1 Bezpečnostní systém České republiky

Bezpečnostní systém ČR je hierarchicky uspořádaný institucionální nástroj, jehož účelem je schopnost plnit základní povinnosti státu. Dle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky se těmito povinnostmi rozumí zejména: ,,Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot. "

Struktura bezpečnostního systému ČR obsahuje celou síť orgánů, úřadů a sborů, které se podílejí na bezpečnosti obyvatel, ale také propojuje rovinu politickou, hospodářskou, legislativní, vojenskou a sociální a za funkčnost celého tohoto systému je jako vrcholný orgán výkonné moci odpovědna vláda. Hlavní funkcí bezpečnostního systému je tedy koordinace a řízení jednotlivých složek systému, jejichž úkolem je přecházení vniku krizových situací, případně připraveností či rychlá reakce na mimořádné události a krizové situace vojenského i nevojenského charakteru. Funkční připravenost složek bezpečnostního systému zajišťuje také prevenci a včasnou identifikaci negativních situací ohrožujících funkčnost státu. Vzhledem k neustále se měnící bezpečnostní situací a vniku nových hrozeb se je bezpečnostní systém ČR nucen přizpůsobovat se aktuálním bezpečnostním děním v ČR i v zahraničí. (Bezpečnostní strategie ČR, 2015; Zákon č.110/1998 Sb.)

Prezident České republiky

Prezident ČR zastupuje stát navenek a je vrchním velitelem ozbrojených sil. Součástí jeho kompetencí je sjednávání a ratifikace mezinárodních smluv. Prezident má právo účastnit se zasedání vlády a chůzí Bezpečnostní rady státu za účelem informovanosti a projednávání záležitostí, které spadají do jejich působnosti. Prezident ČR má z titulu vrchního velitele ozbrojených sil ČR určitá práva a povinnosti i za situace vojenských krizových stavů, ale neodpovídá za přípravu ani zajištění obrany a bezpečnosti státu. Za obranu státu je odpovědna vláda. (Ministerstvo vnitra ČR, 2021)

Parlament České republiky

Parlament ČR je tvořen Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Jedná se o zákonodárnou moc, která rozhoduje o směru bezpečnostní politiky. Úkolem Parlamentu ČR je schvalování zákonů týkajících se problematiky obrany a bezpečnosti státu. Dále provádí rozhodovací činnost při vyhlašování krizových stavů, jako je stav ohrožení státu nebo válečný stav. Důležitou roli hraje také při rozhodování o účasti ČR v organizaci kolektivní obrany a obranných systémech mezinárodní organizace. Parlament ČR vykonává také funkci kontrolního orgánu prostřednictvím Výboru pro obranu a bezpečnost. Kontrola je určena pro složky, které se podílejí na zajišťování bezpečnosti státu. (Ministerstvo vnitra ČR, 2021)

Vláda České republiky

Vláda ČR je orgánem výkonné moci odpovědným za zajištění bezpečnosti ČR primárně pomocí celé státní správy. Jejím pracovním orgánem je Bezpečnostní rada státu. Za určitých podmínek, jako je například vznik nebezpečí v rozsahu ohrožující životy, zdraví, vnitřní pořádek nebo majetkové hodnoty je Vláda ČR oprávněna vyhlásit nouzový stav. V případě ohrožení svrchovanosti státu, územní celistvosti nebo demokratických zásad navrhuje Vláda ČR vyhlášení stavu ohrožení státu Parlamentu ČR. Činnost Vlády ČR je v oblasti bezpečnosti velmi rozsáhlá. Při vzniku rizik a hrozeb v oblasti bezpečnosti ČR nastavuje nezbytná opatření ke snížení těchto rizik. Schvaluje strategické koncepce obrany a koncepce mobilizace ozbrojených sil ČR a celkově řídí plánování obrany státu. (Ministerstvo vnitra ČR, 2021)

Obrázek 1.

Struktura bezpečnostního systému České republiky. Vlastní zpracovaní (upraveno podle: Vláda ČR-Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030)

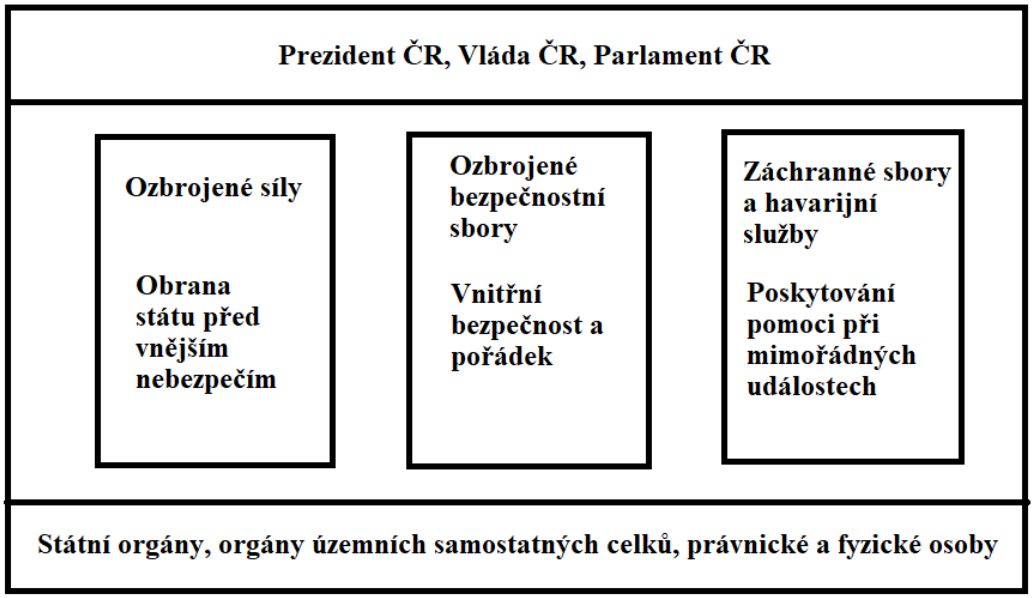

4 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY ČESKÉ REPUBLIKY

Počátkem zrodu České republiky se v bezpečnostní politice vyskytovaly velké mezery v oblastní bezpečnostních a vojenských dokumentů. V reakci na to se v polovině 90. let uskutečnil projekt nazvaný Bezpečnostní politika České republiky, který významně ovlivnil činnost představitelů státní správy. V roce 1998 byl Parlamentem ČR přijat ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který komplexně vymezuje problematiku bezpečnosti ČR, jak v oblasti vnitřní, tak i vnější. V minulosti byla bezpečnost ČR dělená v tradičním pojetí. Bezpečnost vnější zajišťovalo především Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo obrany. Bezpečnost vnitřní zajišťovalo Ministerstvo vnitra. Nejednalo se tedy o řešení bezpečnostní problematiky komplexním přístupem. V důsledkem toho Ministerstvo obrany zahájilo vytváření struktury strategických dokumentů, které by měly být základním kamenem pro zajišťování obrany našeho území. V roce 1999 vnikla první Bezpečnostní strategie ČR, na kterou navazovaly další koncepce bezpečnostního charakteru. Tato strategie prošla několika úpravami na základě stále měnících se bezpečnostních situací. (Balabán a Stejskal, 2010)

4.1 Bezpečnostní strategie České republiky

Základním dokumentem bezpečnostní politiky je Bezpečnostní strategie ČR 2015, v niž jsou popisovány východiska bezpečnostní politiky ve strategickém kontextu, bezpečnostní hrozby relevantní pro ČR, způsoby, jak těmto hrozbám efektivně předcházet a jakým způsobem strategicky prosazovat bezpečnostní zájmy ČR. Na tento dokument navazují další dílčí koncepce jako je například Vojenská strategie ČR. Bezpečnostní strategie ČR je rámcově zrealizovaná na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR a je zkoncipovaná na základě závazků vyplývajících z členství v Organizaci Severoatlantické smlouvy, Organizaci spojených národů, Evropskou unii a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. V Bezpečnostní strategii ČR 2015 se uvádí v několika kapitolách důležité hodnoty, zájmy, a především ambice ČR týkající se oblasti zajišťování bezpečnosti.

Zájmy ČR se rozdělují do několika kategorií, avšak hlavním a nejdůležitější cílem je udržení existence ČR. Jedná se o životní zájem a k jeho udržení slouží dodržování strategických zájmů, které se věnují zejména:

- udržování partnerství s NATO A EU,
- zvyšování efektivnosti obranných schopností,
- udržování a šíření svobody a demokracie,
- boj s mezinárodním terorismem,
- boj s nelegální migrací a organizovaným zločinem,
- zajištění ekonomické bezpečnosti,
- zvyšování regionální spolupráce,
- zamezování šíření zbraní hromadného ničení a nosičů a těchto zbraní,
- zvyšování obranyschopnosti ČR proti zbraním hromadného ničení, a to pomocí raket nebo jiných prostředků (Souček, Staňková a Linhart, 2005).

Dalšími důležitými zájmy jsou podle Bezpečnostní strategie ČR například: snižování kriminality, boj s korupcí, ochrana životního prostředí, snižování ekonomické nerovnováhy mezi severem a jihem, aj. (Bezpečnostní strategie ČR, 2015)

4.2 Vojenská strategie České republiky

Vojenská strategie ČR vymezuje komplexní soubor principů nezbytných při zajišťování obrany státu. Vojenské strategie ČR prošly několika novelizacemi. První Vojenská strategie ČR, která vznikla v roce 1999 vymezuje hlavně vládní politiku v oblasti bezpečnosti a zaměřuje se na přípravu ozbrojených sil v důsledku nových podmínek NATO. V dokumentu jsou uvedeny potenciální bezpečnostní rizika jak vojenského, tak i nevojenského charakteru. Navazující byla Vojenská strategie ČR 2002, která bezprostředně navazovala na Bezpečnostní strategii ČR 2001 a vymezuje aspekty obranné politiky na úrovni EU. V dokumentu je kladen důraz na prohlubování transatlantické vazby, pomocí které byl splněn jeden z hlavních strategických cílů bezpečnosti naší země. Došlo také k rozsáhlejším úpravám dokumentu na základě toho, že předchozí Vojenská strategie ČR 1999 vznikla jen těsně po vstupu ČR do NATO a nemohla plynně navázat na související aspekty. V návaznosti na vstup ČR do EU, byla v roce 2004 schválena Vojenská strategie ČR 2004. V této strategii jsou uvedeny principy koncepce Severoatlantické smlouvy a také Evropské bezpečnostní strategické principy. V důsledku mezinárodních smluvních závazků vyplývá zapojení ozbrojených sil ČR do vojenských kapacit EU, a došlo také k rozšíření úkolů pro tyto složky.

Poslední Vojenská strategie ČR vnikla v roce 2008 a klade důraz na rostoucí proměnlivost a obtížnou předvídatelnost bezpečnostních hrozeb, které mohou ohrozit bezpečnostní zájmy ČR a našich spojenců. V tomto pohledu je pro ČR hlavním východiskem aktivní účast v NATO i vzhledem k rostoucímu šíření zbraní hromadného ničení se ČR měla zapojit do mezinárodních projektů v rámci strategie obrany. (Vojenská strategie ČR, 2008)

4.3 Bílá kniha o obraně

Bílá kniha o obraně představuje komplexní bezpečnostní dokument, který Vláda ČR schválila v roce 2011. Tento dokument byl vytvořen na základě návrhu opatření, které se bezprostředně dotýkají bezpečnostní situace na našem území. V důsledku politických změn došlo ke snížení financování Armády ČR a její výstavby, což znamená ohrožení naší bezpečnosti a také značné riziko v dodržování spojeneckých závazků Severoatlantické aliance. Armáda ČR je nedílnou součástí NATO, a je důležité, aby byl rozvoj armády aktivní.

Cílem tohoto dokumentu je analýza stavu Ministerstva obrany a ozbrojených sil České republiky. V tomto dokumentu jsou vymezeny nedostatky a určeny konkrétní doporučení pro rozvoj a udržitelnost těchto institucí. Zásadním faktorem je zabezpečení akceschopnosti ozbrojených sil ČR a plnění mezinárodních závazků.

Bílá kniha o obraně je rozdělena do jedenácti kapitol. První kapitola charakterizuje východiska při tvorbě dokumentu, které definují závazky a další aspekty politického rázu, jenž je důležité respektovat pro tvorbě obranné politiky. Druhá kapitola se opírá o bezpečnostní zájmy ČR a definuje rizika a hrozby, které jsou pro ČR relevantní. V dalších kapitolách jsou definovány požadavky na rozvoj Armády ČR a její udržitelnost a akceschopnost. (Bílá kniha o obraně, 2011)

5 VYBRANÉ BEZPEČNOSTNÍ HROZBY

Bezpečnostní hrozby se charakterizují jako nekonstantní jevy a jejich proměny reagují na vývoj společnosti. V minulosti byly hrozby často spjaty pouze s vojenstvím, avšak v dnešní době se dotýkají i oblastí ekonomických, sociálních a enviromentálních. Významný nárůst bezpečnostních hrozeb za poslední dekády lze připisovat vědeckému, technickému a sociálnímu pokroku. (Smolík a Šmíd, 2010)

V následujících kapitolách bude pozornost zaměřena pouze na problematiku vybraných jevů, které v současnosti považuji za relevantní.

5.1 Extremismus

Charakteristikou každé společnosti je názorová různorodost k extrémně idealistických postojům se určitá část přiklání. V současnosti je extremismus světově diskutovaným problémem a zkoumá ho řada vědních oborů. Projevy a postoje extremistů se často odehrávají ve veřejném prostředí prostřednictvím různorodých aktivit, kterými mnohokrát přesahují zákonné meze. Fenomén extremismu se v České republice ukazuje jako velmi nekonstantní jev. Projevy extremismu se vyvíjí a transformují v důsledku měnící se politické, společenské a ekonomické situaci. Zdárně a efektivně jsou schopni využívat sociálních sítí a komunikačních technologií a prostřednictvím nich se snaží získat mocenského postavení a podpory veřejnosti. Extremismus bývá v médiích i v laické veřejnosti často spojován či zaměňován s radikalismem. Extremismus a radikalismus nejsou totožné jevy, byť hranice mezi nimi může být velmi těžce rozpoznatelná, ostatně stejně jako hranice mezi extremismem a terorismem. Zjednodušeně lze konstatovat, že základním rozdílem mezi radikalismem a extremismem je, že radikálové provozují svoji činnost v zákonném rámci společnosti a respektují legislativu. Navzdory tomu se jedná o negativní jev působící vůči vládě a sociálnímu systému. (Chmelík, 2012)

Projevy extremismu přesahují legislativní rámec a nerespektují zákonné normy a předpisy. Extremisté velmi agresivně působí proti demokratickým principům, základním lidským právům a svobod. (Chmelík, 2012) ve své publikaci tento jev charakterizuje:

,, Extremismus – v obecném pojetí jde o výrazné odchýlení se od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem. V rovině sociologické lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů vytvářených více či méně organizovanými skupinami osob a příznivci

těchto skupin, s dominujícím odmítáním základních hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti. “ (p.20)

Z výše uvedené definice je zřejmé, že cílem extremistů je odstranění demokratických základů společnosti a úkolem každého demokratického státu je této hrozbě kriticky čelit a řešit obranu státního zřízení.

V současnosti dominuje rozdělení extremismu na pravicový a levicový. Tyto směry se často prolínají a toto dělítko je spíše nepřesné. Extremismus se mimo jiné transformoval ještě na politický extremismus, který se opět dělí na proud politický pravicový a politický levicový. (Chmelík, 2012)

5.1.1 Pravicový extremismus

Pravicový extremismus je poměrně rozšířeným jevem, který obsahuje velké spektrum skupin prosazující své názory. Definice pravicového extremismu zní podle Vegrichtové (2017) následovně: ,,Strany a organizace jejichž politika a ideologie obsahuje odmítnutí elementárních principů a pravidel demokratických států. K tomu náleží a v různých podobách se přidávají projevy násilí, adorace vůdcovského principu, znaky rasismu, antisemitismu, xenofobie, nacionalismu. “ (p. 134)

Pravicový extremismus se vyznačuje především následujícími charakteristikami:

- negativní postoj vůči rovnosti všech lidí a základním lidským právům,
- poukazuje na upřednostňování vlastního etnika,
- násilí a militarismus,
- je zaměřen proti demokratickým základům,
- je zaměřen proti jedincům a skupinám, které se odlišují,
- projevuje své negativní postoje vůči krajní levici.

Skupiny pravicového extremismu prosazují nekompromisní postoje a dožadují se k diktátorského uspořádání společnosti v podobě vlády tvrdé ruky a žádné tolerance. V České republice se pravicový extremismus projevoval již před rokem 1989, nicméně jen v malém měřítku. Krajní pravice se začala objevovat na našem území v polovině 80. let 20. století v podobě hnutí skinheads. Jednalo se spíše o menší skupiny, které reprezentovaly neonacismus a rasismus. V současnosti se v ČR objevuje větší spektrum pravicových uskupení, které se vyznačují určitou rozdílností. Na straně jedné se zde objevují skupiny extremistů, kteří reflektují

v historické návaznosti ideologii fašismu a nacismu. A na straně druhé zde máme uskupení neonacistů, jenž kladou důraz na militantnost, růst aktivismu, a především prosazují radikální řešení politických problémů. (Vegrichtová, 2017)

5.1.2 Levicový extremismus

Naopak prosazováním levicového extremismu je charakteristickým naprostá rovnost a úplné osvobození člověka od všech nátlaků ze strany státu a společnosti. Levicoví extremisté se svými činy pokoušejí o vytvoření naprosto nové společnosti, v níž by byla odstraněna společenská hierarchie a ekonomické rozdíly mezi lidmi. Příznivci tohoto extremistického směru jsou zpravidla označováni za anarchisty. V naší společnosti je tento jev nejčastěji definován jako: „Aktivity zaměřené na kritiku společnosti jako systému, které směřují k odstranění chyb společnosti, nikoli tedy společenského systému jako takového, jako je tomu v klasickém anarchismu.“ (Chmelík, 2012, p. 36)

Jejich přesvědčení vychází z podnětu, že každý má právo na řád bez panství, jež vytvořili svobodní lidé. Nastolení rovnosti a svobody jsou z pohledu humánní společnosti přijatelné. Avšak rovnost v absolutní rovině by pro společnost znamenala potlačení svobody a byla by velmi omezena svoboda volby, protože by měly všechny subjekty naší společnosti stejné podmínky, hodnoty a stejné movité i nemovité věci. Na první pohled se může zdát, že doktríny levicových ideologií souhlasí s demokratickým principy naší společnosti, ale důsledky jejich principů lze považovat až za extremistické. (Vegrichtová, 2017)

5.2 Terorismus

Samotné slovo terorismus vychází z latinského slova *terrere*, což znamená strašný nebo hrozný. Pojem terorismus odpovídá metodám, které vyvolávají pocity strachu. V USA byl v roce 1980 terorismus definován takto:

„Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen. “ (Brzybohatý, 1999, p. 11)

Terorismus probíhá na základě různých motivací a může být zprostředkován různými prostředky a směřovat na různé cíle. Důležitým aspektem je, že terorismus nerespektuje geografické ani politické hranice a je velmi obtížné i napříč mezinárodní úrovní ve spolupráci s ostatními státy tento jev odstranit. Terorismus může vycházet z mnoha aspektů – politický, náboženský, kulturní, filozofický a často probíhá formou násilí, jako je například kriminalita.

Teroristé většinou útočí bez jakéhokoliv vyhlášení války a jejich přípravy na útok probíhají skrytě za velmi přísného utajení. Snaží se vytvořit pocit strachu a záměrně destabilizují stát za účelem změn ve vnitřní nebo zahraniční politice. (Eichler, 2009)

Důsledkem politického teroristického činu má obvykle dojit k naplnění určité ideologie či politického programu. Strmiska (1996) ve své pulikaci uvádí, že: „Politický terorismus představuje politicky motivovanou a zdůvodňovanou metodu (způsob, strategii) víceméně systematického používání násilí (nejčastěji ozbrojeného násilí, záměrně nerespektujícího válečné konvence), jejímž hlavním cílem je dosažení určitého psychického efektu“ (p.8)

Z pohledu ideologie lze hovořit o pravicovém a levicovém terorismu.

Pravicový terorismus je proud sahající od fašismu a nacismu a je obvykle prováděn skupinami, které se stavějí proti národnostním a rasovým menšinám.

Levicový terorismus je proud zaměřující se na revoluční hodnoty a snahou je pád kapitalistického systému. (Filipec, 2017)

5.2.1 Náboženský terorismus

Náboženský terorismus lze rozčlenit na fundamentalistický a eschatologický. Fundamentalistický terorismus má poněkud větší význam, jedná se o formu terorismu, která zpravidla usiluje o včlenění náboženství do státních struktur. V současnosti dominuje islámský terorismus vycházející právě z velmi radikálních principů a k dosažení cílů využívají teroristé interpretaci Koránu. Do fundamentalistické složky však patří i terorismus křesťanský, židovský atd. Echatologický terorismus je spíše provozován okruhem sekt a za jejich úsilím stojí naplnění proroctví o konci světa. (Filipec, 2017)

5.2.2 Kriminální terorismus

Zde stále panují spekulace, zda se tento typ terorismu dá vůbec za terorismus považovat. Hlavním motivem kriminálního terorismu je zisk, a ačkoliv zde chybí motiv politický či nábožensky, je tento způsob zločinu více podobný formě organizovaného zločinu. Častým doprovodným prvkem kriminálního terorismu je pozorován narkoterorismus (distribuce drog). Mnoho teroristických organizací obchodují s drogami a tímto způsobem si zajišťují zdroj financí. Narkoterorismus je spíše doplňkovou aktivitou teroristických skupin, z pohledu terorismu se jedná spíše o sekundární činnost. (Filipec, 2017)

5.2.3 Terorismus v České republice

Česká republika se nachází v příznivé geografické poloze demokratické Evropy a naše společnost není nijak významně rozdělována z politických etnických či náboženských důvodů. Z toho vyplývá, že je naše země řazena do poměrně bezpečných zemí. V řadě evropských zemí dosahuje terorismus velmi intenzivních útoků, a přestože je ČR poměrně bezpečná, nelze se domnívat, že jsou zde teroristické aktivity vyloučeny. Od poloviny 90. let lze v ČR pozorovat různé typy terorismu. Prostřednictvím kriminálního terorismu zde zpravidla docházelo k vyřizování účtů mezi podnikateli a podsvětím. Dalším typem terorismu byly útoky jednotlivých osob s politickou motivací, ale i bez ní. Příkladem může být rozhodnutí osoby odpálit bombu v Ostravě za účelem vydírání státních orgánů. (Filipec, 2017)

Statistiky nejčastějším způsobem ohrožení se v rámci terorismu pokládá v ČR ohrožení výbušnými látkami. V drtivé většině případů se jedná o planý poplach, avšak počty nahlášených bomb přesahují více jak tisíc oznámení za rok. (Mika, 2003)

5.2.4 Boj proti terorismu

V mezinárodním boji proti terorismu věnuje velkou pozornost Organizace spojených národů. Její součástí je řada orgánů, které se věnují problematice terorismu dlouhodobě. Dalšími významnými orgány řešící problematiku terorismu je NATO, EU a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen „OBSE“). K potlačování teroristických útoků bylo podepsáno několik mezinárodních smluv a dohod. (Mika, 2003)

Pro příklad zmiňuji:

- Úmluva o potlačování únosu letadel (1970),
- Úmluva proti zajímání rukojmí (1979),
- Úmluva o fyzické ochraně jaderného materiálu (1980),
- Úmluva o potlačování teroristických pumových útoků (1997),
- Úmluva o potlačování financování terorismu (1999).

Díky těmto a dalším úmluvám byl vytvořen zákonný rámec v boji proti terorismu na úrovni mezinárodní. Česká republika se rovněž zavázala k vypracování Národního akčního plánu boje proti terorismu (dále jen „NAP“). Tento dokument je jedním z vnitřních dokumentů, který se pojí na mezinárodní politická rozhodnutí jako je například Akční plán EU v boji proti terorismu. Z dokumentu NAP vyplývají pro ČR úkoly a konkrétní opatření jsou obsaženy v kapitole čtvrté. Jedná se především o:

- aktivní opatření vycházejících z kroků mezinárodní protiteroristické koalice,
- boj s terorismem v rámci ČR se součinností se státy Evropy, USA a Kanadou,
- zajištění zájmové oblasti ČR ve světě,
- opatření ke zmírnění ekonomických dopadů po teroristických útocích. (Mika, 2003)

NAP také vyčleňuje klíčové orgány odpovědné za boj proti terorismu. Těmi jsou:

- Vláda ČR,
- Bezpečnostní rada státu,
- Ústřední krizový štáb,
- Ministerstvo vnitra,
- Zpravodajské služby. (Mika, 2003)

5.2.5 Role Severoatlantické aliance v boji proti terorismu

Česká republika se v tomto ohledu dlouhodobě podílí prostřednictvím svých zpravodajských služeb na aliančním protiteroristickém úsilí. NATO začalo se začalo otázkou terorismu zabývat usilovněji především po teroristickém útoku na Spojené státy v roce 2001. Při tomto útoku byl poprvé aktivován článek 5 Severoatlantické smlouvy. Při příležitosti summitu

v Praze v roce 2002 Aliance schválila Vojenskou koncepci obrany proti terorismu, která se stala základním vojenským dokumentem NATO. Severoatlantická aliance v současnosti vkládá snahu na efektivní spolupráci zpravodajských služeb členských i nečlenských zemí pro významnější řešení problematiky terorismu a v souvislosti s tím NATO zřídilo Styčný prvek sdílení zpravodajských informací. (Balabán a Stejskal, 2010)

5.3 Organizovaný zločin

Obávanou nevojenskou hrozbou, které musí ČR kriticky čelit a je nebezpečná pro českou společnost je organizovaný zločin. Pro bezpečnostní sbory je obtížné zachytit nelegitimní činnosti těchto zločineckých skupin, protože pro dosažení svých cílů často využívají svých kontaktů, a tak ovlivňují politiku, průmysl, a i justici nepřímo. Česká republika se stala v 90. letech jednou z tranzitních zemí pro převoz drog, osob a zbraní V té době došlo k velkému nárustu organizovaného zločinu také v podobě nájemných vražd. Zločinci využívali především mezery v zákonech. Organizované zločinecké skupiny stále častěji využívají pro dosažení prospěchů finanční machinace, nikoliv násilí. Jejich cílem je dosažení maximálních zisků při minimálních výdajích. Tento jev zasahuje do stability ekonomiky a podkopává demokratické struktury, což může v konečném důsledku znamenat i zánik právního státu.

Skupiny organizovaného zločinu jsou tvořeny obvykle na základě národnostní příslušnosti. Na území ČR jsou velmi aktivními nejen české a slovenské skupiny, ale především vietnamské, ruské, albánské, rumunské a ukrajinské. Nejvýnosnějšími aktivitami se jeví hospodářská kriminalita zároveň s distribucí omamných a psychotropních látek, nelegální migrací a obchodováním s lidmi. Každoročně dosahují výnosy zločineckých skupin v rozmezí milionů až několika miliard korun v závislosti na konkrétní aktivitě a značná část financí pak dále plyne do rozvoje další trestné činnosti. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

Organizovaný zločin v České republice se vyznačuje v podobě:

- distribuce a pašování drog,
- nelegální migrace,
- obchod se zbraněmi,
- korupce, vydírání,
- daňové podvody a útoky na státní majetek,
- obchod s lidmi a prostituce,

- bankovní podvody a krádeže automobilů,
- organizovaná kyberkriminalita,
- padělání osobních dokladů. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

5.3.1 Boj proti organizovanému zločinu

V boji proti organizovanému zločinu se v ČR zabývá Ministerstvo vnitra, které strategicky řídí národní politiku. V tomto ohledu soustavně zpracovává Koncepci v boji proti organizovanému zločinu, v niž jsou na základě analýzy dané situace definovány opatření a nástroje bezpečnostních sborů, které posilují prevenci a odhalování organizovaného zločinu. Na úrovni ČR zajišťují operativní boj proti tomuto jevu především speciální útvary Policie České republiky, Národní protidrogová centrála s podporou Útvaru speciálních činností, Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality a také Celní správa.

Důležitým nástrojem v boji proti organizovanému zločinu je zahraniční spolupráce. Česká republika je zapojena do několika mezinárodních společenství, jejímž cílem je spolupůsobení v boji proti tomuto jevu. Skupiny organizovaného zločinu obvykle spolupracují s partnery ze zahraničí, a proto je důležité spolupůsobení ČR i na mezinárodní úrovni. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

5.4 Kybernetické hrozby

V průběhu posledních desetiletí se globální politické a sociální prostředí transformovalo revolučním rozvojem informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“). Významným aspektem rozvoje těchto technologií byl vznik zcela nové formy hrozby. Dle Kosenkova (2016) nastaly bezprecedentní změny v pojetí kybernetické hrozby na rozdíl od ostatních hrozeb v tom, že probíhá v plně umělém prostředí označovaném jako kyberprostor. Kyberprostor jakožto globální počítačová síť zahrnuje miliony optických kabelů, počítačů, serverů a dá se považovat za nervový systém každého národa. Jeho stabilita je základním předpokladem pro fungování kritické infrastruktury. Kybernetický útok na kyberprostor potřeba chápat jako negativní škodlivou činnost prováděnou pomocí ICT, která může mít za následek narušení komunikace, zneužití dat následně ohrozit například život nebo majetek obyvatel či dokonce států. Kyberzločinci dnes útočí na různé cíle, od vojenských až po ekonomické. Jen v ČR bylo za rok 2019 řešeno přes více než dvě stě kybernetických útoků na různé instituce, firmy a počítačové

sítě nemocnic. Zvláště nebezpečným byl kybernetický útok na nemocnice v Benešově a v Brně v době pandemie, které ochromily činnost lékařů a způsobily několika milionové škody.

Následky takových útoků mohou být devastující, proto je potřeba přesná a včasná analýza kybernetického útoku, která je zásadní pro prevenci, detekci a reakci. I to se stává poměrně náročným, zejména pro to, že aktéři hrozeb se stávají inteligentnějšími a strategičtějšími a využívají pokročilejší a rafinovanější techniky útoků. Ve srovnání s obecnou kriminalitou, která za posledních 12 let klesla o více než 40 % došlo na našem území k obrovskému nárustu trestných činů v oblasti kyberkriminality až o 460 %. Česká republika problematikou kyberbezpečnosti zabývá, jak na úrovni civilní, tak i vojenské. Vývoj kybernetických rizik, jak z hlediska počtu a velikosti, tak i míry dopadu na jednotlivce či vlády a organizace vyžaduje ucelené zajištění kybernetické bezpečnosti, které se zaměřuje na ochranu informačních systémů a jejich komponentů (hardwarů, softwarů, dat) před neoprávněným vstupem či útokem na ně. Zásadním dokumentem ČR v této problematice sehrává roli zákon o kybernetické bezpečnosti a hlavními aktéry, kteří mají na starost kybernetickou bezpečnost našeho území jsou:

- Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB),
- Velitelství kybernetických sil a informačních operací (VeKySIO),
- Národní centrála proti organizovanému zločinu. (natoaktual.cz, 2021)

Důležitou roli v oblasti kybernetické bezpečnosti sehrává Severoatlantická aliance, která zařadila v roce 2014 kybernetickou obranu do kolektivního obranného systému, z čehož vyplývá, že pokud bude proveden kybernetický útok na členský stát, tak může dojít k aktivaci článku 5 Severoatlantické smlouvy. Severoatlantická aliance v roce 2016 uznala kyberprostor jako oblast, kterou je potřeba bránit stejně jako ve vzduchu, na zemi a moři. Hlavní nástroje Aliance v oblasti kyberobrany představuje Výbor pro kybernetickou obranu (Cyber Defence Committee – CDC), který je poradním orgánem Severoatlantické rady v této oblasti a Rada pro řízení kybernetické obrany (Cyber Defence Management Board – CDMB), která má za úkol koordinaci kybernetické obrany, prevence a pomoci. (natoaktual.cz, 2021)

5.5 Proliferace zbraní hromadného ničení

Zbraně hromadného ničení (dále jen „ZHN“) jsou fenoménem, který se vyskytoval již v dávné minulosti. Tento pojem nabyl na významu pro světovou společnost teprve v polovině 20. století, tedy v době, kdy byly použity první jaderné zbraně. Komise organizace spojených národů pro konvenční vyzbrojení vzápětí definovala ZHN jako: „(Zbraně hromadného ničení)

zahrnují atomové výbušné zbraně, zbraně využívající radioaktivních materiálů, smrtící chemické a biologické zbraně a jakékoliv zbraně vyvinuté v budoucnu, které mají srovnatelný ničivý efekt jako zbraně jaderné nebo jiné zbraně vyjmenované výše“ (Filipec, 2013, p. 9)

Charakteristické pro tyto zbraně je, že mají obrovský destrukční potenciál s velkým plošným účinkem a na rozdíl od konvenčních zbraní jsou následky škod po ZHN dlouhodobé, rozsáhlé a velmi těžko se proti nim lze bránit.

V souvislosti s proliferací se do popředí dostávají jaderné zbraně (nukleární a atomové), které jsou doposud nejničivějšími známými zbraněmi na světě. Mezinárodní organizace se po dlouhou dobu snaží šíření těchto zbraní eliminovat. V roce 1968 vznikla Smlouva o nešíření jaderných zbraní, kterou ratifikovalo 189 zemí včetně jaderných velmocí jako je Rusko, Spojené státy, Velká Británie a další. Existují ale také státy, které se se smlouvou neztotožnily.

Za „rizikový“ stát je považován Pákistán, jenž je vlastníkem jaderných zbraní a ve spojitosti s nestabilní politickou situací na svém území vnikají značné obavy použití těchto zbraní například ze strany radikálů. Velmi rizikovou zemi se ukazuje také Severní Korea, která nejprve smlouvu o nešíření jaderných zbraní podepsala, ale následně od ní odstoupila a zahájila jaderný program. V tentýž rok vyrobila funkční jadernou zbraň. Snahou mezinárodních společenství je úplné jaderné odzbrojení prostřednictvím Smlouvy o zákazu jaderných zbraní, která je v platnosti od roku 2021. Řada členských států včetně Spojených států a Ruska ji však nepodepsala. (Smolík a Šmíd, 2010)

6 DÍLČÍ ZÁVĚRY

Na základě studia literatury uvedené v kapitolách 2 až 5 je možné sestavit ucelený a aktuální přehled bezpečnostních hrozeb a na ně navázaných rizik. Přehled bezpečnostních hrozeb je možné uvádět formou konkrétních a dopodrobna uváděných výčtů anebo také formou zjednodušeného schématu, který je prezentován v obrázku 2.

Obrázek 2.

Zjednodušené schéma dělení hrozeb. Zdroj: (Otřísal, 2022)

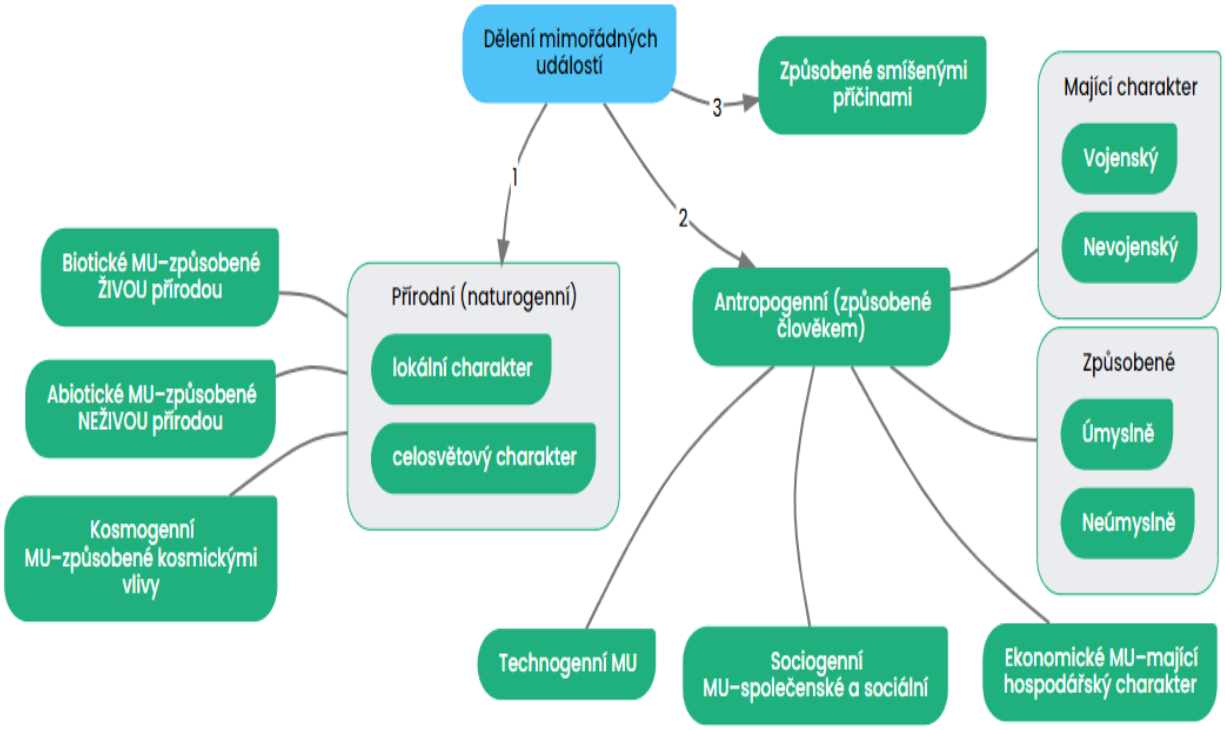

V návaznosti na vymezení pojmu „riziko“ je možné sestavit aktuální přehled problematiky chápání rizik v kontextu jejich relevance k bezpečnosti.

Obrázek 3.

Schéma problematiky rizik. Zdroj: (Otřísal, 2022)

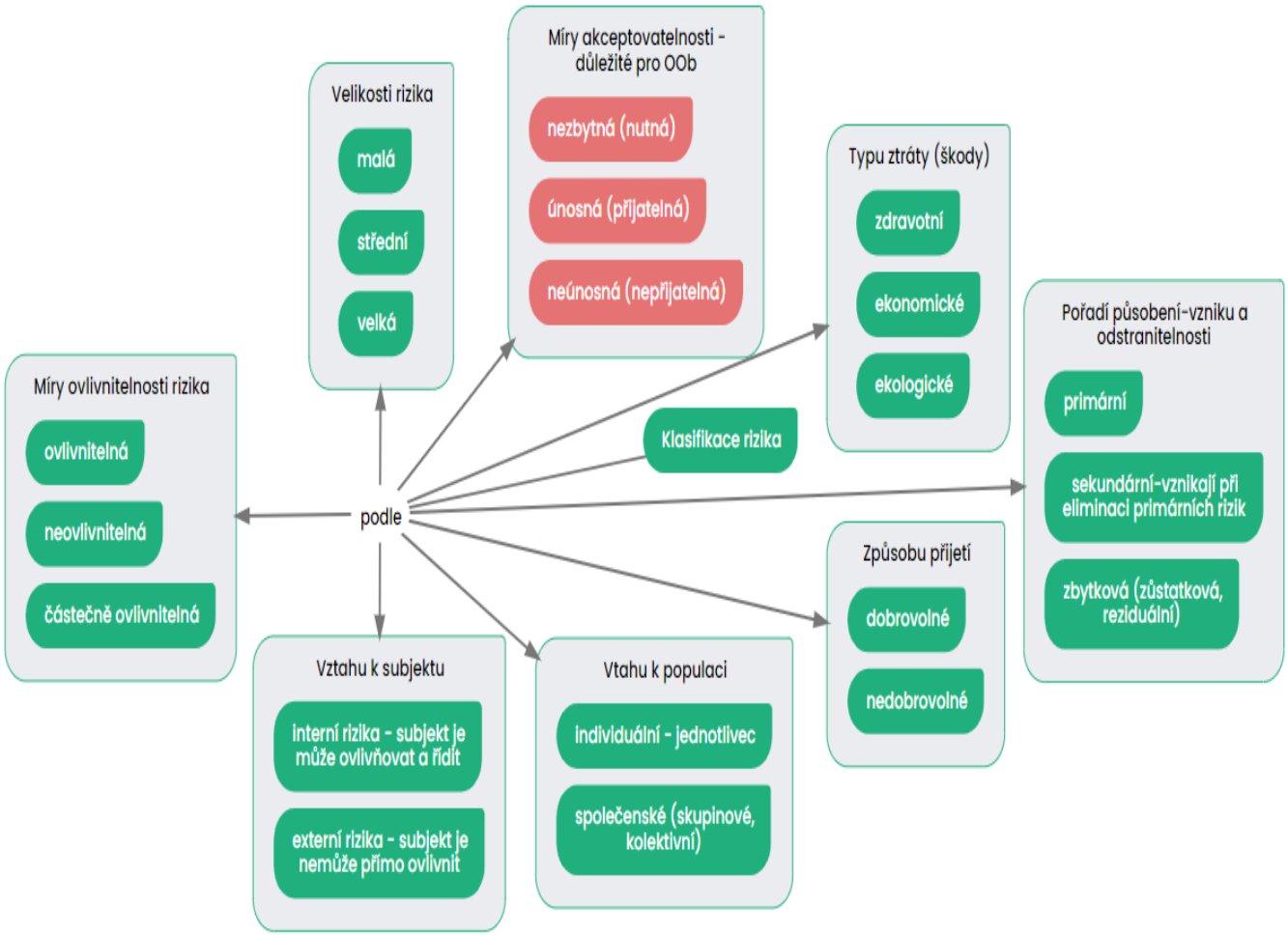

7 CÍLE

7.1 Hlavní cíle

1. Na základě rešerše odborné literatury zaměřující se na problematiku bezpečnosti sestavit aktuální přehled bezpečnostních hrozeb, které jsou pro Českou republiku relevantní. Při studiu domácích literárních zdrojů v maximální míře realizovat provázanost na dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie. K tomu využívat pojmový aparát, který kriticky zhodnotit.

2. Porovnat jednotlivé aktuální bezpečnostní dokumenty na bázi strategií, rozebrat jejich působnost a dopady do bezpečnostní komunity. Diskutovat možné návrhy na jejich úpravu a sjednocení.

3. Na vybraném příkladu (příkladech) pojednat o vymezení pojmů hrozba a riziko a jejich aplikacích do bezpečnostní legislativy.

4. Formou sociologického výzkumu (dotazníku) zjistit povědomí vybraného vzorku veřejnosti o vnímání problematiky bezpečnostních hrozeb relevantních pro Českou republiku.

Omezení stanoveného cíle

Na základě konzultace s vedoucím práce bylo rozhodnuto, že cíl č. 2 bude upraven do následující podoby: „Diskutovat možné návrhy na jejich úpravu a sjednocení.“ Zúžení cíle vychází ze situace, že nebylo možné relevantním a dostatečně vědeckým způsobem realizovat rešeršní literární činnost v této oblasti z důvodu omezených možností návštěv zainteresovaných vědeckých pracovišť, institucí a škol z důvodu pandemické situace.

7.2 Výzkumná otázka

Je chápání bezpečnostních hrozeb na úrovní strategických bezpečnostních dokumentů NATO a EU chápáno stejným anebo alespoň podobným způsobem?

7.3 Hypotézy

Případ první*:* Muži mají větší znalosti v oblasti strategických dokumentů České republiky než ženy.

Případ druhý: Respondenti s vysokoškolským vzděláním vědí lépe, který ze strategických dokumentu je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky než osoby se základním vzděláním.

Případ třetí: Muži považují častěji členství České republiky v Severoatlantické alianci za přínosné než ženy.

8 METODIKA

Teoretická část bakalářské práce je věnována popisu vybrané problematiky bezpečnosti České republiky. K popisu těchto poznatků jsem převážně využívala české, ale také zahraniční literární a internetové zdroje. V praktické části mé práce jsem se nejprve věnovala vymezení základních pojmů v oblasti bezpečnosti. Na základě literárních zdrojů jsem uvedla terminologické definice vícero autorů k jednotlivým pojmům tak, aby vyhovovaly současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky. Druhá pasáž praktické části mé práce je věnována sociologickému výzkumu, který byl směrován na povědomí veřejnosti o bezpečnostní problematice a aktuální bezpečnostní situaci České republiky.

8.1 Výzkumný vzorek

Prostřednictvím internetového portálu Survio.com jsem zpracovala on-line dotazníkové šetření, které se věnovalo bezpečnostní problematice České republiky. Účast na mém sociologickém výzkumu nebyla nikterak limitována věkem, pohlavím ani profesí a dotazník byl strukturován tak, aby jej mohla vyplnit široká veřejnost. Dotazníkové šetření jsem zavěsila na veřejné sociální sítě, skrze které jsem požádala veřejnost o jeho vyplnění. Dále jsem oslovila rodinu a přátelé o jeho vyplnění a také o rozeslání dalším známým. Dotazník bylo možné vyplnit po dobu 26. dní. První odpověď byla zaznamenána 15. 03. 2022 a poslední odpověď 10. 04. 2022.

Obrázek 4

Úspěšnost vyplnění dotazníkového šetření

Na obrázku č. 4 je uvedeno, že celková úspěšnost vyplnění dotazníku byla 61,4 %. Počet návštěv sociologického šetření byl 277, a z toho úspěšně dokončilo 170 respondentů.

8.2 Metody sběru dat

Sociologický výzkum pro veřejnost se skládal z 18. otázek. Na dvě otázky respondenti odpovídali vlastními slovy. První 4 otázky zkoumaly pohlaví, věk národnost a vzdělání respondentů. Další 2 otázky byly sestaveny tak, aby respondent odpovídal podle škály (stupnice) 1–10 a to u otázek, zda se respondenti cítí na území ČR bezpečně a zda se zajímají o problematiku bezpečnosti ČR. 14 otázek bylo uzavřených. Respondenti vybírali z jedné nebo více opovědí. Tyto otázky byly sestaveny tak, aby pomoci níž bylo zjištěno povědomí respondentů o bezpečnostních strategických dokumentech. Prověřovaly názory respondentů na členství České republiky v mezinárodních organizacích ve spojitosti s bezpečností ČR a zkoumaly, jaké bezpečnostní hrozby jsou pro ČR aktuální a nejvíce závažné.

8.3 Statistické zpracování dat

Na základě sociologického výzkumu, kde respondenti odpovídali z několika kategoriálních proměnných bylo provedeno statistické zpracování dat pomoci softwaru Statistica, kde byly porovnávány vždy dvě proměnné. Ve své práci jsem si stanovila 3 hypotézy a proměnné uspořádala do kontingenční tabulky relativních četností. K ověření hypotéz byl proveden test nezávislosti (test dobré shody). Test nezávislosti, tedy Chí kvadrát test je test statistické hypotézy. Provádíme jej tak, že testujeme vždy dvě hypotézy, kdy nulová hypotéza nám prokazuje, že mezi daty neexistuje závislost a druhá alternativní hypotéza prokazuje, že mezi daty určitá závislost je.

Postup při testování:

1. Stanovení hypotéz (H_0, H_1).
2. Z excelové tabulky, z níž jsem měla hodnoty z dotazníku, jsem překopírovala do software Statistica.
3. V software jsem zvolila test v kontingenční tabulce, dále bylo třeba vybrat proměnné a váhy (základní četnost odpovědí).
4. Z toho nám dále vyplynula očekávaná (relativní) četnost, hodnota $\chi 2$ a p-hodnota.
5. Na základě výsledné p-hodnoty jsem vyhodnotila test.

Význak zkratek:

- H_0 = nulová hypotéza
- H_1 = alternativní hypotéza
- $\chi 2$ = chí-kvadrát
- sv = stupně volnosti p
- p = p-hodnota (na základě p-hodnoty se rozhoduje, zda jsou proměnné na sobě závislé či nikoliv)
- $p < 0{,}05 \rightarrow H_0$: NEZÁVISLOST
- $p > 0{,}05 \rightarrow H_1$: ZÁVISLOST

Pro vyhodnocení následujících dat jsem oslovila studentku ekonomického zaměření, která mi pomohla data zanalyzovat a společně jsme se dopracovaly k statistickým výsledkům.

9 VÝSLEDKY

9.1 Vymezení základních pojmů v oblasti bezpečnosti v návaznosti na bezpečnostní dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie

9.1.1 Bezpečnost

Každý z nás se se slovem bezpečnost již jistě setkal a v obecné míře všichni víme, co tento pojem znamená. V běžném životě jej používáme takřka intuitivně. Lze říci, že problematika bezpečnosti je velmi široká a je využívána i v řadě vědních a technických oborů. V některých odborných textech především vědních oborů je pojem bezpečnost pojímán jako stav, kdy dochází k nepřítomnosti jakékoliv hrozby. V tomto případě by se jednalo pouze o představu ideálního stavu. Ve vztahu k hrozbám je nutné uvést, že jejich vliv je možné určitou způsobem a přijatými opatřeními k ochraně snižovat. Autoři publikace Česká bezpečnostní terminologie vymezili pojem bezpečnost: „Jako stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizaci) s jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potencionálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat. “ (Zeman, 2002, p. 17)

Fuchs (2011) ve své publikaci popisuje, že bezpečnost je „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. “ (p.11)

Pojem bezpečnost se v některých vědních oborech dělí na objektivní a subjektivní. Především v psychologii, sociologii a politologii se za objektivní bezpečnost považuje stav, kdy nebezpečí téměř neexistuje. Subjektivní pojetí bezpečnosti pak vychází z nepřítomnosti strachu z nebezpečí. V odborné literatuře je možné se často setkat s použitím různých adjektiv před slovem bezpečnost, které značí jednak charakter původu a především systém, který má být chráněn. Jedná se například o bezpečnost vojenskou, sociální či ekonomickou. (Zeman, 2002)

Tyto pojmy vyhovují současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky NATO, EU i v návaznosti na dokumenty ČR.

9.1.2 Hrozba a riziko

Pojmy hrozba a riziko jsou klíčovými pojmy, které představují nedílnou součást bezpečnostní terminologie a bezpečnostní reality. Oba pojmy, jak hrozba, tak i riziko jsou směřovány k chráněným hodnotám (zájmům). Chráněný zájem je možno podle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku charakterizovat jako komplex hodnot, který pro společnost vyjadřuje zejména zdraví, život majetek a životní prostředí.

K zájmům (chráněným hodnotám) státu používáme pojem postulovaný zájem. Mezi zájmy státu můžeme zahrnout například udržování dobrých vztahů s mezinárodními organizacemi či zvyšování obranyschopnosti státu.

Pojem aktivum pak zahrnuje materiální a duševní vlastnictví, tedy toho, čeho si ceníme. (Zákon č. 40/2009 Sb.,)

Pojem hrozba je možné definovat jako jev primární, na referenčním objektu nezávislým fenoménem (vnějším činitelem), který může nebo chce poškodit chráněné hodnoty. Hrozba je tedy jev čistě objektivní, to znamená, že vzniká nezávisle na prostředí a nezávisle chtění člověka a rozumí se jí jakákoliv událost, jev či proces, který svými následky ohrožuje chráněné zájmy (život, zdraví, majetek, životní prostředí nebo i zájmy celé republiky). Hrozba je vždy zdrojem rizika a parametr vyjadřující velikost hrozby je odvoditelný od míry škody, kterou může hrozba způsobit. (Smolík, 2010)

Bezpečnostní hrozby můžeme kategorizovat dle níže uvedených hledisek:

1. Sektorové hledisko - podle tohoto hlediska jsou hrozby rozdělovány na politické, vojenské, sociální, kulturní, ekologické a ekonomické.
2. Časové hledisko - hrozby podle časového hlediska dělíme především na latentní a naléhavé. Můžeme se setkat také s tím, že z latentní hrozby se stane hrozba velmi naléhavá. Příkladem může být terorismus, jež se jevil dlouhá léta jako hrozba latentní, ale dne 11. 9. 2001 se stal velmi naléhavou.
3. Geopolitické hledisko - jedná se o hodnocení, zda jistá existující hrozba je pro konkrétní stát bezprostřední, či nikoliv.

4. Podle původce - hrozby dělíme na záměrné a nezáměrné. Mezi záměrné patří například kybernetické a teroristické útoky a mezi nezáměrné řadíme povodně, sucha, zemětřesení apod. (Juříček a Rožňák, 2014)

Riziko můžeme charakterizovat jako pravděpodobnost, že dojde k nežádoucí události. Jedná se o vyjádření míry či stupně ohrožení. Na rozdíl od hrozeb se riziko vyznačuje subjektivním charakterem. Pojem riziko používáme v případě, že danou situaci na základě rozhodování a chování můžeme ovlivnit. Nejedná se o stav, který je neproměnný a neovlivnitelný. Riziko je odvoditelné od konkrétní hrozby a prostřednictvím analýzy rizik je možno míru rizika posoudit a určit, zda jsme připravení dané hrozbě čelit. Při správném vyhodnocení lze míru rizika snížit, ale důsledku jejich podcenění může dojít k velmi negativním událostem. (Juříček a Rožňák, 2014).

Riziko nám udává dva směry:

1. Pravděpodobnost, že vnikne nežádoucí situace, která nás může ohrozit.
2. Míru závažnosti následků.

Pro lepší pochopení rozdílnosti pojmů hrozba a riziko uvedu příklad konkrétních situací:

Na příkladu hrozby si můžeme představit vydatný dlouhotrvající déšť, který představuje nebezpečí zvýšení hladin podzemních vod a řek. Riziko nám poukazuje na míru pravděpodobnosti, jakým způsobem tato hrozba ovlivní negativním způsobem životy, zdraví, majetek osob a životní prostředí. Dalším příkladem hrozby může být také převoz nebezpečných toxických látek, kde nám může vzniknout nebezpečí úniku těchto látek a případné zamoření okolí, které by mohlo negativně působit na přilehlé životní prostředí a na zdraví osob. Rizikem se tedy opět rozumí pravděpodobnost, že tato situace opravdu nastane.

Bezpečnostní rizika odvozována od hrozeb lze kategorizovat na:

- vojenská,
- politická,
- ekonomická,
- ekologická,
- sociální,
- kulturní. (Juříček a Rožňák, 2014)

Smolík (2010) ve své publikaci rozděluje hrozby na intencionální a neintencionální. Intencionální hrozby definuje jako hrozby zamyšlené, úmyslně uskutečněné osobou či skupinou osob, které chtějí svými činy záměrně poškodit chráněné zájmy.

Naopak hrozby neintencionální popisuje jako hrozby přírodního charakteru, které jsou nahodilé povahy. Může se jednat o povodně, tornáda, zemětřesení sesuvy půdy apod.

V případě obou skupin hrozeb lze uplatnit rovnici rizika. U hrozeb intencionálních platí, že čím je hrozba a zranitelnost závažnější a čím je nám dražší hodnota, na kterou hrozba působí, tím je riziko vyšší. A čím důkladnější opatření máme, tím se riziko snižuje.

Vypočet rizika u neintencionálních hrozeb:

$$riziko = \frac{\text{hrozba x zranitelnost x hodnota}}{protiopatření}$$

U hrozeb intencionálních je potřeba zohlednit ještě další aspekty. Jedná se o schopnost (kapabalitu) aktéra a jeho motivovanost (sílu úmyslu) způsobit hrozbu.

Výpočet rizika u intecionálních hrozeb:

$$riziko = \frac{\text{motivovanost x kapabalita x zranitelnost x hodnota}}{\text{protiopatření}}$$

9.1.3 Bezpečnostní prostředí

V souvislosti se slovem bezpečnost je nutno vymezit pojem bezpečnostní prostředí, který je důležitým pojmem bezpečnostní terminologie a bezpečnostní politiky státu je možné bezpečnostní prostředí vymezit jako: „Bezpečnostní prostředí je vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor nacházející se vně státních hranic, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů mezinárodních vztahů, v němž se odehrávají procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu.“ (Zeman, 2002)

Frank (2022) ve své publikaci pojem bezpečnostní prostředí popisuje jako: „prostor, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů systému mezinárodních vztahů a odehrávají se zde procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu. Vývoj v tomto

prostředí je ze strany referenčního objektu (národního státu) ovlivnitelný v omezené míře a v závislosti na jeho potenciálu. “ (p. 7)

Tyto pojmy vyhovují současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky NATO, EU i v návaznosti na dokumenty ČR.

9.1.4 Vnitřní bezpečnost státu

Vnitřní bezpečnost je pojem, který se věnuje především vnitřnímu bezpečnostnímu prostředí národního státu či mezinárodní organizace. Podstatou vnitřní bezpečnosti je zajištění mírového a svobodného soužití občanů v demokratickém právním státě, a to především pomocí státních orgánů a institucí. S vnitřní bezpečností se pojí různé podmínky, normy a opatření, díky kterým stát zajišťuje právní pořádek a bezpečnost svých občanů. V užším pojetí nás vnitřní bezpečnost chrání před nástrahami, které potenciálně ohrožují náš demokratický, sociální a hospodářský systém, a to například prostřednictvím kriminality, korupce, extrémismu či dalších antisystémových aktérů. (Zeman, 2002)

Souček, Staňová a Linhart, (2005) definují tento pojem jako: „Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů a kterými stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí. “ (p. 14)

9.1.5 Vnější bezpečnost státu

Vnější bezpečnost pak lze charakterizovat jako stav, kdy jsou výrazně snížena rizika hrozeb zvnějšku pro objekt. V tomto smyslu chápeme vnější bezpečnost státu jako stav, kdy je na nejvyšší možnou míru zajišťována územní celistvost a svrchovanost státu. V minulosti byla vnější bezpečnost národního státu vnímána především ve vojenském kontextu, protože za největší vnější hrozbou byl považován armádní útok ze strany jiného státu. Tyto počiny následně vedly k uzavírání spojenectví mezi státy, aby došlo ke zmírnění napětí a vnikla jakási důvěra mezi nimi. Ačkoliv vojenské hrozby nepominuly zcela úplně, začaly se vyskytovat další aktéři ohrožující vnější bezpečnost tzv. nevojenskými prostředky. V souvislosti s vnější bezpečností pak nabyly

významu sféry bezpečnosti: ekonomické, vojenské, ekologické, mezinárodně politické. (Zeman, 2002)

Souček, Staňová a Linhart (2005) definují vnější bezpečnost státu velmi podobně, jako Zeman ve své publikaci, a to jako: „ Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny apod. (p. 13)

Tyto pojmy vyhovují současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky NATO, EU i v návaznosti na dokumenty ČR.

9.2 Výsledky sociologického výzkumu

Sociologického výzkumu, který byl zaměřen na problematiku bezpečnosti České republiky se zúčastnilo 170 respondentů. Výsledná data budu uvádět pro lepší přehled v tabulkách a grafech, které stručně popíšu.

Otázka č. 1: **Vaše pohlaví?**

- žena
- muž
- jiné

Tabulka 1

Pohlaví respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
žena	96	56,8%
muž	72	42,6%
jiné	1	0,6%

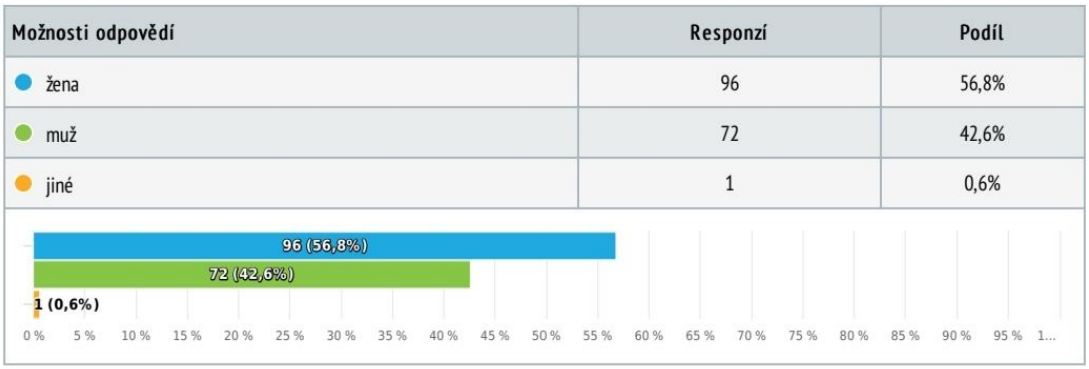

Cílem první otázky bylo zjistit zastoupení jednotlivých pohlaví. Z celkového počtu respondentů se dotazníkového šetření zúčastnilo 96 žen, což tvoří 56,8 % podílu všech

dotazovaných. Mužů se zúčastnilo 72 (42,6 %) a 1 osoba, která odpověděla možností „jiné“ (0,6 %).

Otázka č. 2: **Vaše národnost?**

- česká
- jiná

Tabulka 2

Národnost respondetů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
česká	163	96,4%
Jiná...	6	3,6%

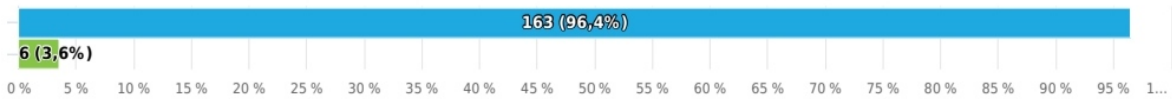

Druhou otázkou bylo cílem zjistit, jaká je národnost respondentů. Modus hodnost v tomto případě tvoří česká národnost 163 (96, 4 %) respondentů. Jinou možnost označilo 6 respondentů, což tvoří 3,6 % všech dotazovaných. Ve 4 případech respondenti uvedli, že jejich národnost je slovenská, v 1 případě běloruská a v 1 případě vietnamská.

Otázka č. 3: **Váš věk?**

- 15 nebo méně
- 16-19
- 20-26
- 27-35
- 36-51
- 52-64
- 65 a více

Tabulka 3

Věk respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
15 nebo méně	9	5,3%
16 - 19	75	44,4%
20 - 26	44	26,0%
27 - 35	24	14,2%
36 - 51	14	8,3%
52 - 64	2	1,2%
65 a více	1	0,6%

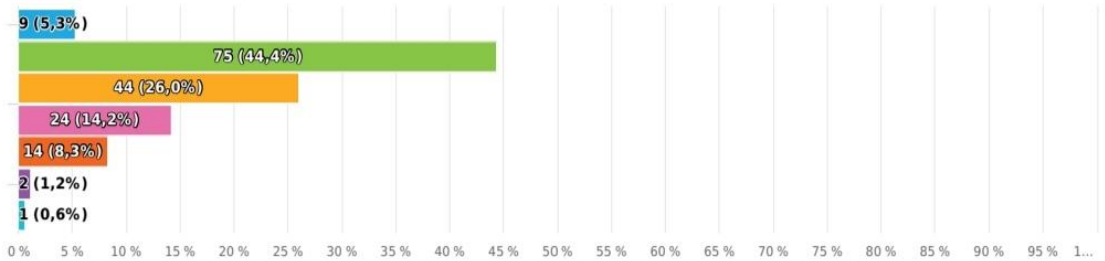

Na tabulce č. 3 je možné vidět, že nejvíce dotazovaných respondentů bylo ve věku 16-19 let, což odpovídá věku středoškoláků. Z celkového počtu responzí tato skupina tvořila 44,4 %. Na druhém místě s počtem 44 responzí byly osoby ve věku 20-26 let, což odpovídá věku vysokoškoláků a jejich procentuální zastoupení tvoří 26,0 %. 24 (14,2 %) osob bylo ve věku 27-35. 14 (8,3 %) osob bylo ve věku 36-51. 9 (5,3 %) osob bylo ve věku 15 nebo méně. 2 (1,2 %) osoby byly ve věku 52-64. Pouze 1 (0,6 %) respondent označil věk 65 a více.

Otázka č. 4: **Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?**

- základní
- střední bez maturity
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské bakalářské
- vysokoškolské magisterské
- vysokoškolské doktorské

Tabulka 4

Dosažené vzdělání respondentů

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
základní	75	44,4%
střední bez maturity	13	7,7%
střední s maturitou	57	33,7%
vyšší odborné	2	1,2%
vysokoškolské bakalářské	15	8,9%
vysokoškolské magisterské	4	2,4%
vysokoškolské doktorské	3	1,8%

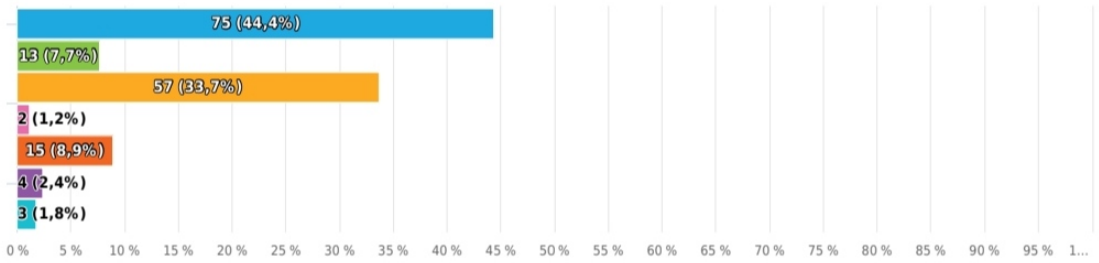

Otázka č. 4 byla zaměřena na zjištění, jakého nejvyššího vzdělání respondenti dosáhli. Nejvíce respondentů v počtu 75 (44,4 %) uvedlo, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je základní a 57 (33,7 %) respondentů odpovědělo, že dosáhlo vzdělání středoškolského s maturitou. Vysokoškolské bakalářské vzdělání mělo 15 (8,9 %) respondentů. 13 (7,7 %) respondentů uvedlo, že jejich vzdělání je střední bez maturity. 4 (2,4 %) osoby dosáhly vysokoškolského magisterského vzdělání. 3 (1,8 %) osoby vysokoškolského doktorského vzdělání a 2 (1,2 %) osoby měly vyšší odborné vzdělání.

Otázka č. 5: **Cítíte se bezpečně na území České republiky?**

- Na tuto otázku měli respondenti odpovědět prostřednictvím škály 1-10, kdy 1= necítím se bezpečně až 10=cítím se velmi bezpečně.

Tabulka 5

Pocit bezpečnosti na území ČR

Odpověď	Responzí	Podíl
1/10	2	1,2
2/10	0	0,0
3/10	1	0,6
4/10	4	2,4
5/10	10	5,9
6/10	14	8,3
7/10	39	23,1
8/10	59	34,9
9/10	21	12,4
10/10	19	11,2

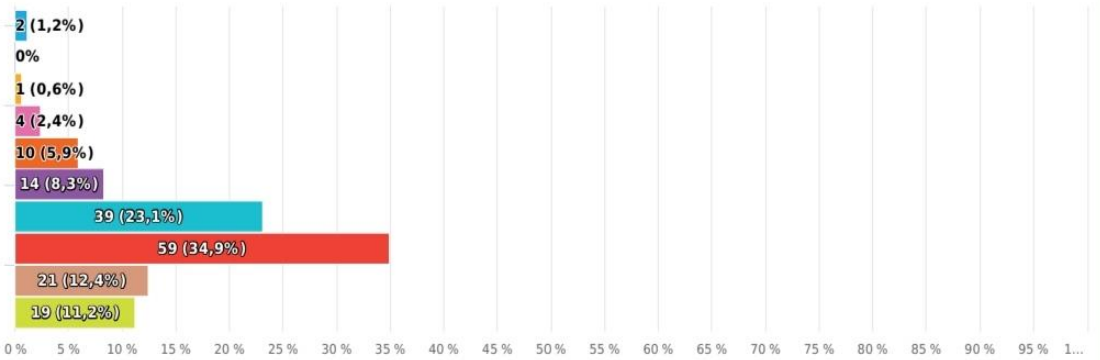

Cílem 5. otázky bylo zjistit, zda se respondenti cítí v současné době na území České republiky bezpečně. Na škále 1-10 označili respondenti možnost 1/10 (necítím se bezpečně) pouze 2 (1,2 %) a možnost 10/10 (cítím se velmi bezpečně) označilo 19 (11,2 %) respondentů. Ostatní odpovědi je možné vidět v tabulce č. 5. Průměrem všech odpovědí je 7,6 hvězdiček, což značí, že se respondenti na území České republiky cítí spíše bezpečně.

Otázka č. 6: **Zajímáte se o problematiku bezpečnosti České republiky?**

- Na tuto otázku měli respondenti odpovědět prostřednictvím škály 1-10, kdy 1=nezajímám se o problematiku bezpečnosti České republiky až 10=velmi se zajímám o problematiku bezpečnosti České republiky.

Tabulka 6

Zájem o problematiku bezpečnosti

Odpověď	Responzí	Podíl
1/10	8	4,7
2/10	9	5,3
3/10	7	4,1
4/10	8	4,7
5/10	42	24,9
6/10	15	8,9
7/10	29	17,2
8/10	33	19,5
9/10	6	3,6
10/10	12	7,1

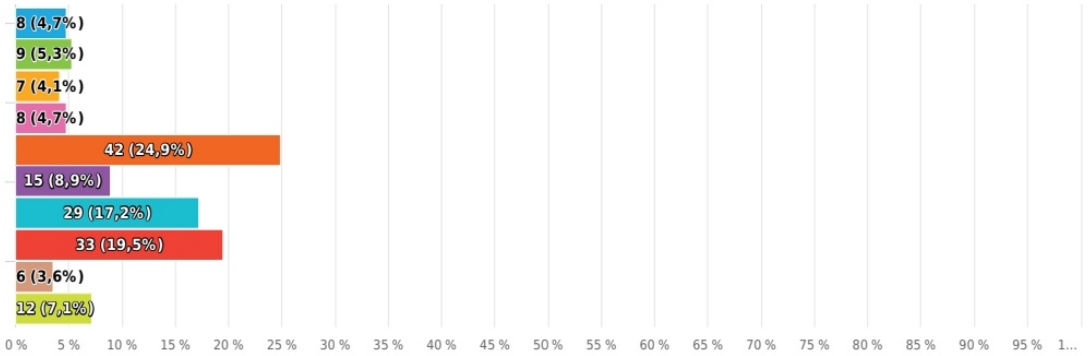

Otázkou č. 6 jsem chtěla zjistit, zda se respondenti zajímají o problematiku bezpečnosti České republiky. Průměrem všech odpovědí ze škály 1-10 je 6/10. Tento výsledek vyznačuje, že se respondenti spíše zajímají o problematiku bezpečnosti našeho území. 8 (4,7 %) respondentů označilo možnost 1/10 (nezajímám se o problematiku bezpečnosti České republiky) a 12 (7,1 %) respondentů naopak označilo možnost 10/10 (velmi se zajímám o problematiku bezpečnosti České republiky). Zbylé odpovědi je možno vidět v tabulce č. 6.

Otázka č. 7**: Víte, který z těchto dokumentů je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky?**

- Obranná strategie České republiky
- Bezpečnostní strategie České republiky
- Vojenská strategie České republiky
- Bílá kniha o obraně České republiky

Tabulka 7

Znalost bezpečnostních strategických dokumentů ČR

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
Obranná strategie České republiky	31	18,3%
Bezpečnostní strategie České republiky	102	60,4%
Vojenská strategie České republiky	13	7,7%
Bílá kniha o obraně České republiky	23	13,6%

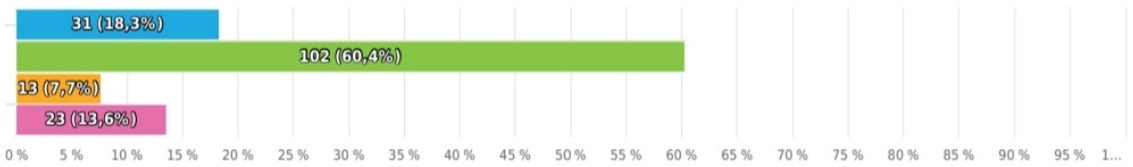

7. otázka měla ověřit znalost respondentů v oblasti strategických dokumentů České republiky. Modus odpovědí s počtem 102 (60,4 %) byla odpověď, že základním dokumentem bezpečnostní politiky je Bezpečností strategie České republiky. 31 (18,3 %) respondentů odpovědělo, že se jedná o Obrannou strategii České republiky. 23 (13,6 %) respondentů označilo jako odpověď Bílou knihu o obraně a 13 (7,7 %) respondentů označilo jako odpověď Vojenskou strategii České republiky.

Otázka č. 8: **Považujete členství České republiky v Severoatlantické alianci za přínosné?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 8

Přínosnost členství ČR v NATO

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	116	68,6%
ne	5	3,0%
nevím	48	28,4%

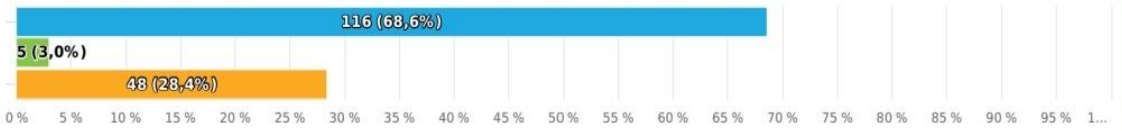

Odpovědí na otázku č. 8 bylo zjišťováno, zda respondenti považují členství České republiky v Severoatlantické alianci za přínosné. Nejvíce odpovědí s počtem 116 (68,6 %) bylo kladných a pouze 5 (3 %) odpovědí bylo záporných. Velký počet respondentů (48) odpovědělo, že neví, zda je členství v alianci přínosné či nikoliv.

Otázka č.9: **Považujete členství České republiky v Evropské unii ve smyslu bezpečnosti za přínosné?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 9

Přínos členství ČR v EU

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	134	79,3%
ne	12	7,1%
nevím	23	13,6%

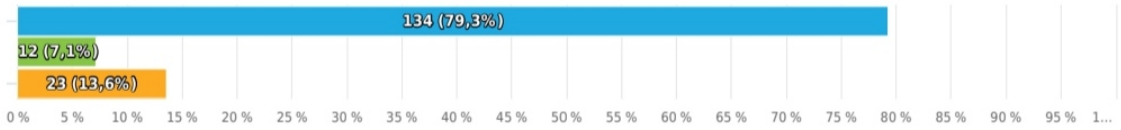

Prostřednictvím otázky č. 9 bylo zjišťováno, zda považují respondenti členství České republiky v Evropské unii ve smyslu bezpečnosti za přínosné. Nejvíce respondentů v počtu 134 (79,3 %) označilo možnost ano. Pouze 12 (7,1 %) respondentů nepovažuje členství v Evropské unii ve smyslu bezpečnosti za přínosné. 23 (13,6 %) respondentů označilo odpověď „nevím“.

Otázka č. 10: **Co si představujete pod pojmem riziko?**

- Na otázku č. 10 respondenti odpovídali prostřednictvím otevřené odpovědi. Vlastním popisem se pokusili tento pojem vyjádřit bez možnosti výběru z konkrétních odpovědí.

Obrázek 5

Pojem riziko

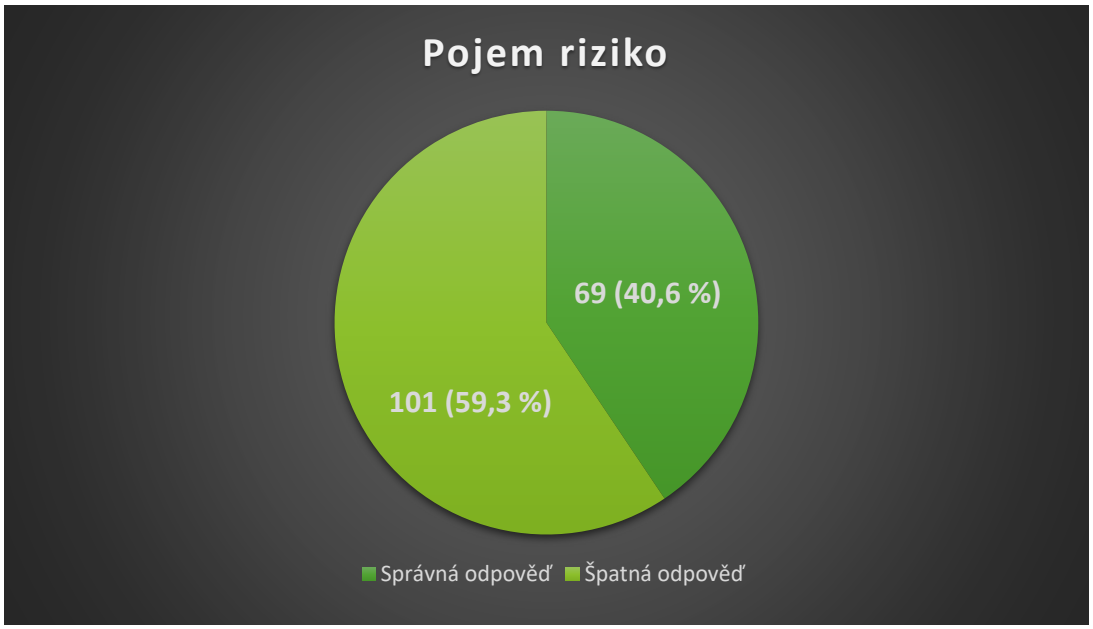

Odpovědi na otázku č. 10 jsem po sečtení rozdělila kvůli rozmanitým výsledkům na správné a nesprávné. 69 (40,6 %) respondentů si pod pojmem riziko představují míru ohrožení, míru nebezpečí nebo pravděpodobnost, že nastane nějaká hrozba, negativní událost či něco nepříjemného. Větší část respondentů v počtu 101 (59,3 %) odpovědělo, že neví, co si pod pojmem riziko mají představit. Často se také objevovaly odpovědi konkrétních hrozeb, jako je válka, nehody, s teroristické útoky a podobně.

Otázka č. 11: **Co si představujete pod pojmem hrozba?**

- Na otázku č. 11 respondenti odpovídali prostřednictvím otevřené odpovědi. Vlastním popisem se pokusili tento pojem vyjádřit bez možnosti výběru z konkrétních odpovědí.

Obrázek 6

Pojem hrozba

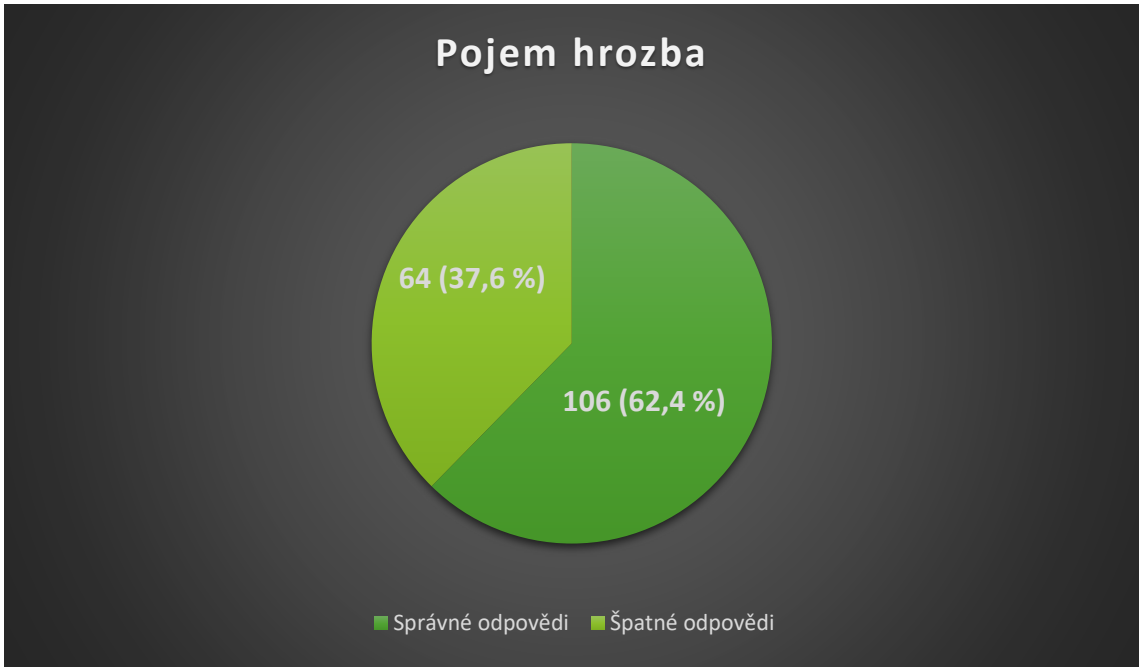

Stejně jako u předchozí otázky respondenti odpovídali na otázku č. 11 vlastními slovy. Výsledky jsem zhodnotila, sečetla a rozdělila na odpovědi správné a nesprávné. Větší počet respondentů na tuto otázku odpověděl správně nebo velmi přibližně. 106 (62,4 %) dotazujících odpovědělo, že si pod pojmem hrozba představují válku, negativní jev, který může mít dopad na naše životy, katastrofy, teroristické útoky a další konkrétní hrozby. 64 (37,6 %) respondentů odpovědělo, že neví, co si pod pojmem hrozba mají představit nebo jejich odpovědi vystihovaly spíše definici rizika. Objevily se také odpovědi, že je riziko synonymem hrozby.

Otázka č. **12: Kterou z níže uvedených hrozeb považujete za nejzávažnější?**

- pandemie covid-19
- proliferace zbraní hromadného ničení
- extremismus
- terorismus
- kybernetické hrozby
- migrace
- organizovaný zločin
- současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou
- jiná

Tabulka 10

Nejzávažnější bezpečnostní hrozba

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
pandemie covid -19	30	17,8%
proliferace zbraní hromadného ničení	62	36,7%
extremismus	16	9,5%
terorismus	58	34,3%
kybernetické hrozby	25	14,8%
migrace	16	9,5%
organizovaný zločin	19	11,2%
současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou	111	65,7%
Jiná...	4	2,4%

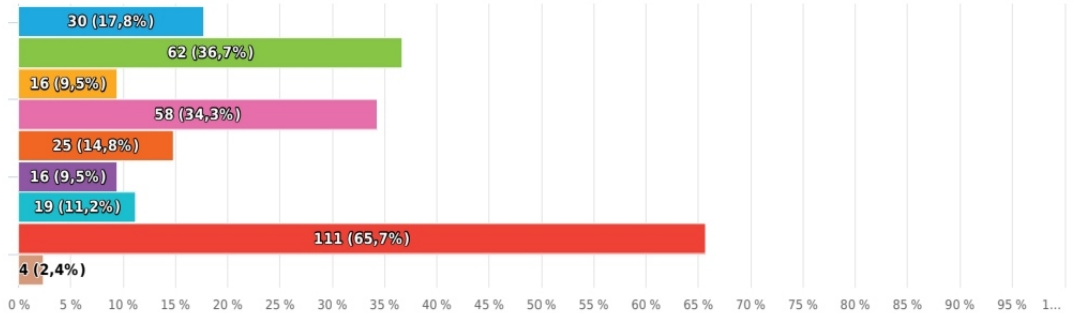

Na otázku č. 12 měli respondenti možnost označit jednu nebo více odpovědí vztahující se k závažnosti jednotlivých hrozeb. Nejvíce respondentů 111 (65,7 %) odpovědělo, že nejzávažnější hrozbou je současný válečný stav mezi Ruskem a Ukrajinou. Z konkrétních uvedených hrozeb respondenti označili jako nejméně závažnou hrozbu migraci a extremismus

v počtu 16 (9,5 %). 2,4 % respondentů si myslí, že nejvíce závažná hrozba je jiná hrozba a není uvedena ve výběru odpovědí.

Otázka č. 13: **Která z níže uvedených hrozeb je pro Českou republiku nejaktuálnější?**

- pandemie covid-19
- proliferace zbraní hromadného ničení
- extremismus
- terorismus
- kybernetické hrozby
- migrace
- organizovaný zločin
- současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou
- jiná

Tabulka 11

Nejaktuálnější bezpečnostní hrozba

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
pandemie covid -19	54	32,0%
proliferace zbraní hromadného ničení	16	9,5%
extremismus	7	4,1%
terorismus	8	4,7%
kybernetické hrozby	12	7,1%
migrace	42	24,9%
organizovaný zločin	5	3,0%
současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou	122	72,2%
Jiná...	3	1,8%

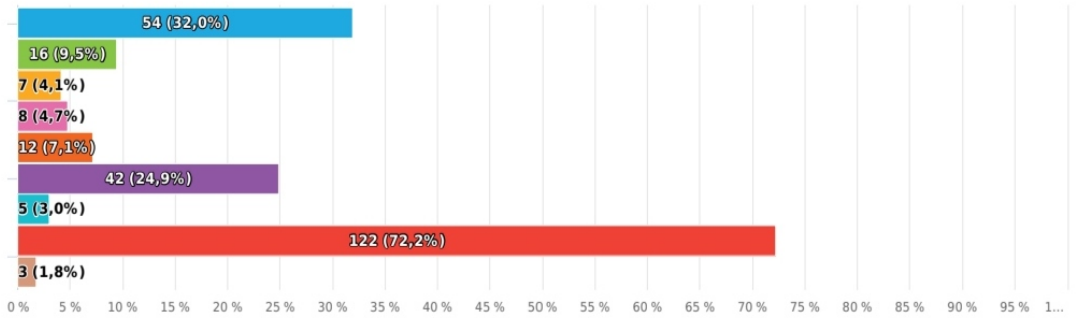

U otázky č. 13 měli respondenti opět možnost označit jednu nebo více odpovědí. Modus hodnot s počtem 122 (72,2 %) respondentů odpovědělo, že je pro Českou republiku v současnosti nejaktuálnější bezpečnostní hrozba válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou. Další častou odpovědí byla pandemie covid-19, kterou označilo 54 (32 %) respondentů. 42 (24,9 %) osob označilo za aktuální hrozbu migraci. Z uvedených hrozeb byl nejméně označován organizovaný zločin (5 odpovědí, 3 % ze všech dotazovaných) a 3 osoby odpověděly, že považují nejvíce aktuální hrozbu jinou hrozbu.

Otázka č. 14: **Myslíte si, že udělala vláda České republiky všechny potřebné kroky ke zmírnění negativních dopadů pandemie covid-19 na naši společnost?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 12

Postup vlády ke zmírnění dopadů pandemie

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	58	34,3%
ne	74	43,8%
nevím	37	21,9%

Otázkou č. 14 mělo být zjištěno, co si veřejnost myslí o postupu vlády České republiky v oblasti zmírnění negativních dopadů pandemie covid-19. 74 (43,8 %) respondentů odpovědělo, že kroky vlády nebyly zcela dostačující. Naopak 58 (34,3 %) dotazovaných osob odpovědělo pozitivně a souhlasí s postupem vlády. 37 (21,9 %) respondentů odpovědělo, že neví.

Otázka č. 15**: Jaký máte názor na přijetí tzv. pandemického zákona? (Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19)?**

- pozitivní
- spíše pozitivní
- spíše negativní
- negativní

Tabulka 13

Pandemický zákon

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
pozitivní	27	16,0%
spíše pozitivní	67	39,6%
spíše negativní	58	34,3%
negativní	17	10,1%

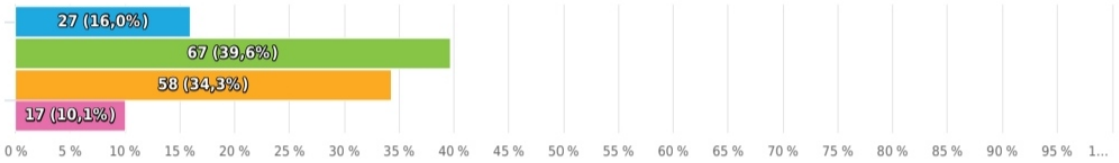

Názor veřejnosti na přijetí pandemického zákona byl zjišťován otázkou č. 15. Nejvíce respondentů (67, 39,6 %) odpovědělo, že mají na přijetí pandemického zákona spíše pozitivní názor a 27 (16 %) osob odpovědělo, že hodnotí přijetí toho zákona zcela pozitivně. 58 (34,3 %) respondentů označilo jako odpověď „spíše negativní“ a 17 (10,1 %) respondentů se s přijetím pandemického zákona neztotožnilo.

Otázka č. 16: **Myslíte si, že současné konflikty mezi Ukrajinou a Ruskem budou mít závažnější dopady na českou společnost?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 14

Válka na Ukrajině a její dopady na ČR

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	141	83,4%
ne	12	7,1%
nevím	16	9,5%

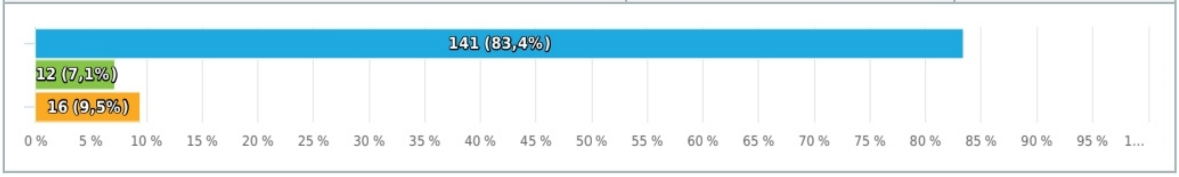

Výsledky otázky č. 16 mělo být zjištěno, zda si respondenti myslí, že současný válečný konflikt mezi Ukrajinou a Ruskem bude mít negativní dopady na českou společnost. Velká většina respondentů (141, 83,4 %) odpověděla, že dle jejich názoru se Česká republika nevyhne negativním dopadům v důsledku tohoto konfliktu. Pouze 12 (7,1 %) respondentů odpovědělo, že dle jejich názoru českou společnost nezasáhnou závažnější dopady v důsledku konfliktu na Ukrajině. 16 (9,5 %) respondentů odpovědělo, že neví.

Otázka č. 17: **Jste pro přijímání válečných uprchlíků ze zemí postižených válečnými konflikty do České republiky?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 15

Přijímaní válečných uprchlíků

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	102	60,4%
ne	34	20,1%
nevím	33	19,5%

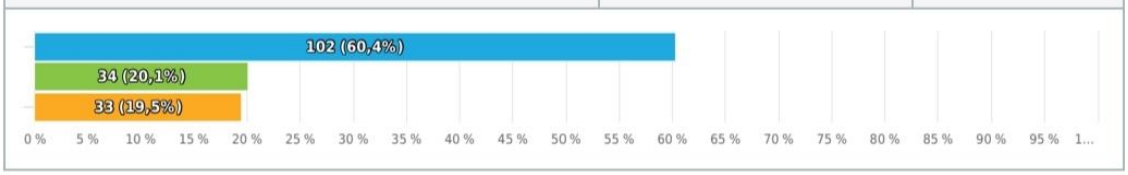

Otázkou č. 17 mělo být zjištěno, zda jsou respondenti pro přijímání válečných uprchlíků do České republiky, či nikoliv. Z celkového počtu respondentů odpovědělo 102 (60,4 %), že souhlasí s přijímáním válečných uprchlíků ze zemí postiženými válečnými konflikty do České republiky. 34 (20,1 %) osob odpovědělo, že nesouhlasí a 33 (19,5 %) respondentů neví.

Otázka č. 18: **Považujete možnost použití zbraní hromadného ničení jako aktuální bezpečnostní hrozbu v souvislosti se situací na Ukrajině?**

- ano
- ne
- nevím

Tabulka 16

Hrozba použití ZHN

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
ano	107	63,3%
ne	33	19,5%
nevím	29	17,2%

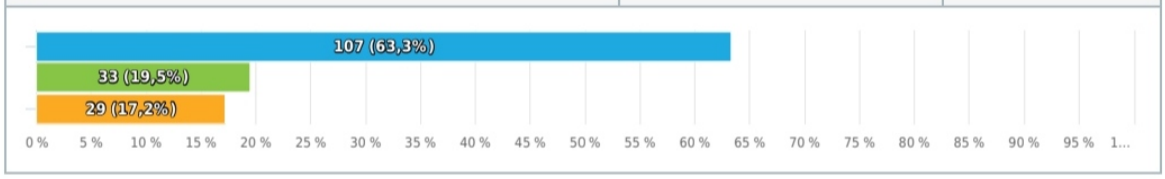

Poslední 18. otázka mého dotazníkového šetření zjišťovala, zda respondenti považují použití ZHN jako aktuální bezpečnostní hrozbu v souvislosti se situací na Ukrajině. 107 (63,3 %) respondentů odpovědělo, že tuto hrozbu považuje za aktuální. 33 (19,5 %) respondentů označilo odpověď „ne“ a nepovažují tuto hrozbu za aktuální. 29 (17,2 %) respondentů odpovědělo, že neví.

10 DISKUSE

Problematika bezpečnosti se dle mého názoru nachází v popředí aktuálních denních témat veřejnosti. Každý den se setkáváme s novými událostmi ať už na území České republiky či v zahraničí, které jsou nám prezentovány prostřednictvím televizního zpravodajství, radií, i sociálních sítí. Na základě toho jsem se snažila prostřednictvím sociologického výzkumu získat informace o přehledu a názorech široké veřejnosti. Nejprve bylo nutné zjistit, zda respondenti považují Českou republiku za bezpečný stát a cítí se zde dobře. Z výsledků dotazníku je zřejmé, že se zde občané cítí spíše bezpečně, protože průměrem všech odpovědí vyšel výsledek 7,6/10. Respondentům jsem následně položila otázku, zda se zajímají o problematiku bezpečnosti. Jak už jsem výše uvedla, ačkoliv se někteří občané nezabývají touto problematikou aktivně, tak minimálně pasivně prostřednictvím médií. Aktivněji se však dle mého názoru začala veřejnost bezpečnostní situací zabývat v době vypuknutí pandemie covid-19, která ovlivňovala běžný život občanů. Neustálé změny a restrikce vyžadovaly mít kompletní přehled protiepidemických opatření a vládních usnesení.

Otázka sedmá byla zaměřená na strategické dokumenty ČR a jejich znalost veřejností. Respondenti měli možnost výběru ze 4 odpovědí, z níž pouze jedna byla správná na otázku, který z následujících dokumentů je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky, byla pouze jedna správná, a to Bezpečnostní strategie České republiky a dokonce 60,4 % (102) respondentů odpovědělo správně. Na základě Chí kvadrát testu nezávislosti můžeme ověřit stanovenou hypotézu.

Případ první*:* Muži mají větší znalosti v oblasti strategických dokumentů České republiky než ženy.

H_0 = nezávislost

H_1 = závislost

Samotné testování se uskutečnilo na 5 % hladině významnosti, kdy:

$\chi 2$ = 10, 9911

sv = 6

p – hodnota = 0,088653 > 0,05

H_0 nezamítáme

Výsledek: Tato data jsou na sobě nejsou závislá.

Vzhledem k tomu, že nebyl nalezen významný vztah, tedy p – hodnota = 0,088653 > 0,05 se nepodařilo prokázat závislost mezi výše uvedenými daty. Znamená to to tedy, že mezi pohlavím a správnou odpovědí na otázku nebyla statisticky signifikantní souvislost a hypotéza nebyla potvrzena. 102 respondentů však na danou otázku odpovědělo správně, takže lze konstatovat, že více než 60 % respondentů se s problematikou strategických dokumentů setkalo.

Tabulka 17

Souhrnná tabulka očekávané četnosti prvního případu. Vlastní zpracování.

POHLAVÍ	BSČR	BKOOČR	OSČR	VSČR	SOUČTY
ŽENA	43,4556	9,798821	13,20710	5,53846	72,0000
MUŽ	57,9408	13,06509	17,609	7,38462	96,0000
JINÉ	0,6036	0,13609	0,18343	0,07692	1,0000
VŠECHNY	102,000	23,0000	31,00000	13,00000	169,0000

Poznámka. BSČR – Bezpečnostní strategie ČR, BKOOČR – Bílá kniha o obraně ČR, OSČR – obranná strategie ČR, VSČR – Vojenská strategie ČR

Případ druhý: Respondenti s vysokoškolským vzděláním vědí lépe, který ze strategických dokumentu je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky než osoby se základním vzděláním.

Správná odpověď – **Bezpečnostní strategie České republiky.**

H_0 = nezávislost

H_1 = závislost

Testování opět probíhalo na 5 % hladině spolehlivosti kdy:

$\chi 2$ = 37, 8872

sv = 18

p – hodnota = 0, 004009 < 0,05

H_0 zamítáme

Výsledek: Tato data jsou na sobě závislá.

Nulovou hypotézu tentokrát zamítáme, protože p – hodnota = 0, 004009 < 0,05 a znamená to, že existuje závislost mezi dosaženým vzděláním respondentů a zvolenou odpovědí a existuje

zde významná statistická souvislost. Z tabulky č. 18 je zřejmé, že nejvíce správných odpovědí uvedli respondenti se základním a středoškolským vzděláním. Ačkoliv takový výsledek nebyl očekáván, tak jej přisuzuji velkému rozdílu počtu respondentů se základním vzděláním a malému počtu respondentů vysokoškolským vzděláním. Každopádně lze tímto výsledkem konstatovat, že studenti středních a vysokých škol mají znalosti v oblasti bezpečnostních strategických dokumentech ČR a s touto problematikou se značná část responzí již setkala.

Tabulka 18

Souhrnná tabulka očekávané četnosti druhého případu. Vlastní zpracování.

VZDĚLÁNÍ	BSČR	BKOOČR	OSČR	VSČR	SOUČTY
ZŠ	45,2663	10,20710	13,75740	5,76923	75,0000
SŠS	34,4024	7,75740	10,45562	4,38462	57,0000
SŠB	7,8462	1,76923	2,38462	1,0000	13,0000
VOŠ	1,2071	0,27219	0,36686	0,15385	2,0000
VŠB	9,0533	2,04142	2,75148	1,15385	15,0000
VŠM	2,4142	0,54438	0,73373	0,30769	4,0000
VŠD	1,8107	0,40828	0,55030	0,23077	3,0000
VŠECHNY	102,0000	23,000	31,0000	13,0000	169,0000

Poznámky. ZŠ – základní vzdělání, SŠS – středoškolské s maturitou, SŠB – středoškolské bez maturity, VOŠ – vyšší odborné vzdělání, VB vysokoškolské bakalářské, VŠM – vysokoškolské magisterské, VŠD – vysokoškolské doktorské, BSČR – Bezpečnostní strategie ČR, BKOOČR – Bílá kniha o obraně ČR, OSČR – obranná strategie ČR, VSČR – Vojenská strategie ČR.

Případ třetí: Muži považují častěji členství České republiky v Severoatlantické alianci za přínosné než ženy.

H_0 = nezávislost

H_1 = závislost

Testování opět probíhalo na 5 % hladině spolehlivosti kdy:

$\chi 2 = 12{,}3363$

$sv = 4$

p – hodnota = 0, 01518 < 0,05

H_0 nezamítáme

Výsledek: Tato data jsou na sobě závislá.

Tabulka 19

Souhrnná tabulka očekávané četnosti třetího případu. Vlastní zpracování.

POHLAVÍ	ANO	NE	NEVÍM	SOUČTY
MUŽ	49,4201	2,130178	20,44970	72,0000
ŽENA	65,8935	2,840237	27,26627	96,0000
JINÉ	0,6864	0,029586	0,28402	1,0000
VŠECHNY	114,000	5,000000	48,00000	169,0000

Prosazování národních zájmů je hlavním cílem české zahraniční politiky. Rozvoj bezpečnosti na mezinárodní úrovni lze efektivně zajistit právě členstvím v mezinárodních organizacích a posilováním vztahů se spojenci. Z bezpečnostního hlediska Česká republika vstupem do NATO získala mnoho spojenců, od kterých může v případě napadení požadovat pomoc a na základě článku 5 je povinností těchto spojenců poskytnout pomoc, kterou budou považovat za nutnou. Česká republika je nyní členem nejsilnější vojenské aliance a cílem této Aliance je ochrana svých spojenců a členů. Lze tedy považovat naše členství v této organizaci za významné a z bezpečnostního hlediska výhodné, ačkoliv to vyžaduje také určité úkoly a povinnosti pro náš stát. Z tabulky č 19. je zřejmé, že na otázku, zda je pro náš členství v Severoatlantické alianci přínosné odpovídaly více pozitivněji ženy, ale je nutno říci, že odpověď „ano“ uvedlo celkem 68,6 % dotazovaných. Otázka devátá byla podobného charakteru, avšak tentokrát se jednalo o to, zda je členství České republiky v Evropské unii ve smyslu bezpečnosti přínosné. Na tuto otázku bylo zaznamenáno ještě více pozitivnějších odpovědí než u předešlé týkající se NATO. Tedy celkem 79,3 % respondentů odpovědělo kladně. Členství v Evropské unii přináší České republice mnoho výhod, nejen bezpečnostního charakteru. Hospodářské benefity, svoboda cestování i ekonomické přínosy mohou být aspekty, které ovlivňují veřejnost a mohli mít dopad na rozhodování při odpovědi na moji otázku. Důležitou roli v oblasti bezpečnosti zde sehrává především Maastrichtská smlouva, do které byla zakotvena Společná zahraniční a

bezpečnostní politika, jejímž zájmem je posilovat bezpečnost členských států. Prioritou ČR v oblasti SZBP je z dlouhodobého hlediska podpora lidských práv a důstojnosti a především demokracie, což veřejnost pokládá za přínosné dle výsledů dotazníku.

Další otázky v dotazníku měly ověřit, kterou z bezpečnostních hrozeb považují respondenti za aktuální a nejzávažnější pro Českou republiku. Z výsledků dotazníku je možno zjistit, že nejvíce respondentů znepokojuje současný konflikt mezi Ukrajinou a Ruskem. Dopady války na Ukrajině je možno vnímat již dnes, a to především z ekonomického hlediska. Kombinace covidové krize a války způsobily opravdu kritické podmínky pro mnoho firem a také rodin. Vlivem konfliktu došlo ke skokovému zdražování nejen energií, které se ani po ukončení konfliktu zásadně nesníží, neboť EU oznámila odchýlení se od Ruského plynu a každá další alternativa je podstatně dražší.

Uprchlická krize se nás taky velmi dotýká. V současnosti je evidováno přes 350 tisíc vydaných víz pro válečné uprchlíky z Ukrajiny. Velká dávka počáteční solidarity mírně opadává a je stále častěji slyšet kritiku veřejnosti. Vláda se snaží vytvořit vhodné podmínky pro utečence, jejíž největší zastoupení mají především děti a ženy. Lze zaznamenat, že česká společnost začíná mít negativní postoj k jednaní vlády. Především se jedná o uvolnění bytů, peněžní podporu a dalších výhod, kterých uprchlíci mohou využívat. Je možno si však povšimnout i pozitivních dopadů v oblasti nezaměstnanosti. Přijetím velkého počtu uprchlíků může znamenat vyřešení problémů firem s hledáním pracovní síly.

Dále jsem pomocí sociologického výzkumu chtěla zjistit, zda veřejnost považuje možnost použití zbraní hromadného ničení v souvislosti s válkou na Ukrajině, jako aktuální bezpečnostní hrozbu, která by mohla negativně ovlivnit Českou republiku. 107 respondentů označilo odpověď „ano“, 29 respondentů odpovědělo, že neví a 33 respondentů označilo odpověď „ne“. Rusko je považováno zároveň se Spojenými státy za jadernou velmoc a v současnosti má více než 4,5 tisíce jaderných zbraní. V souvislosti s válkou na Ukrajině ruský prezident Putin nařídil, aby byly jaderné síly uvedeny do vysokého stupně pohotovosti. Tento akt může znamenat určité gesto například k odstrašení Západu, ale jedná se o skutečnou hrozbu, která by mohla mít obrovské následky pro celý svět. Podle ruské jaderné doktríny použije Ruská federace jaderné zbraně v případě, že bude na Rusko či ruské spojence zaútočeno balistickými raketami, konvenčními zbraněmi, jadernými zbraně či jinými ZHN a bude ohrožena jejich existence. A také v případě, útoku na kritickou vojenskou a vládní infrastrukturu.

Černým scénářem by však byla obávaná válka mezi NATO a Ruskem. V důsledku obrovských možných humanitárních a politických dopadů se NATO snaží nabídnout Rusku řady jednání, ačkoliv napětí stále narůstá. Rusko trvá na tom, aby se NATO nadále nerozšiřovalo o další spojence. (Natoaktual.cz, 2022)

11 ZÁVĚRY

Tato práce byla zaměřena na problematiku bezpečnosti České republiky. Práce byla rozdělena na teoretickou a výzkumnou část a každá část dále do několika kapitol a podkapitol. V teoretické části jsem se zaměřila na popsání současného stavu a fungování bezpečnostní politiky České republiky, dále jsem se zaměřila na naše členství v mezinárodních organizacích z bezpečnostního pohledu a snažila se popsat obsah a záměry jednotlivých aktuální bezpečnostních strategických dokumentů. V teoretické části jsem dále rozepsala vybrané bezpečnostní hrozby, které jsou dle aktuální bezpečnostní strategie relevantní pro Českou republiku a snažila se navázat na působnost mezinárodních organizací a České republiky v boji proti nim.

Praktická část byla rozdělena do dvou částí. V první části jsem vymezila základní pojmy v oblasti bezpečnosti v návaznosti na bezpečnostní dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie tak, aby vyhovovaly současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky NATO, EU i v návaznosti na dokumenty ČR. V druhé praktické části mé práce bylo cílem zjistit povědomí a názory veřejnosti v oblasti strategických dokumentů, aktuálních bezpečnostních hrozeb a členství v mezinárodních organizacích. V práci byly na základě sociologického výzkumu stanoveny 3 hypotézy, které jsme statisticky ověřily a výsledky jsem uvedla v kapitole diskuse. Výsledky dotazníku potvrzují, že více než polovina respondentů dokáže správně nebo alespoň přibližně definovat pojem hrozba a menší polovina pojem riziko. Velký počet respondentů také označil správnou odpověď týkající se bezpečnostních strategických dokumentů. Je tedy zřejmé, že se veřejnost značným způsobem orientuje v bezpečnostní terminologii a dalších bezpečnostních aspektech. Jak jsem již dříve uvedla, tak otázka bezpečnosti je nyní velmi diskutovaným tématem a minimálně pasivním způsobem tuto problematiku vnímá celá společnost.

Jedním z nejdůležitějších bodů evropské bezpečnostní politiky je fungující vztah mezi Severoatlantickou aliancí a Evropskou unií. Tyto dvě organizace navázaly spolupráci již před více než 15 lety a došlo k tomu, že bylo vytvořeno mnoho nástrojů pro zajištění bezpečnosti členských států a jejich občanů. V roce 2018 došlo mezi NATO a EU k ratifikaci prohlášení o společných vizích toho, jak společně budou čelit novým bezpečnostním hrozbám a posilovat spolupráci v několika strategických oblastech jako jsou kybernetická bezpečnost, hybridní hrozby, obranné schopnosti, výzkum koordinovaná cvičení a budování kapacit. Nacházíme se v období, kdy se energetická a informační infrastruktura a také moderní technologie díky technologickému rozvoji vyznačují značnou zranitelností a obě organizace se na tyto problémy snaží rychle a efektivně reagovat.

V roce 2017 byly také vytvořeny návrhy opatření v boji proti terorismu, vojenské mobility, postavení žen, míru a bezpečnosti. Severoatlantická aliance a Evropská unie se ve výčtu bezpečnostních hrozeb, které ve svých strategických dokumentech uvádějí velmi ztotožňují. Panuje zde shoda, že za aktuální a nejzávažnější bezpečnostní hrozby obě mezinárodní organizace považují terorismus, regionální konflikty a zhroucené či selhávající státy a šíření zbraní hromadného ničení. Severoatlantická aliance zastává dva přístupy. Jeden z nich pojímá NATO jako vojenskopolitickou organizaci, která je odpovědna za provádění kooperativní bezpečnosti a druhý z nich pojímá NATO jako organizaci, která směřuje k obraně území členů. Musíme konstatovat, že ani jeden ze strategických dokumentů, které byly přijaty na summitu NATO necharakterizuje, který z přístupů bude pro NATO prioritní. Dle logiky jsou bezpečnostní strategické dokumenty vytvářeny za účelem stanovení cílů, zájmů a úkolů, které je potřeba naplnit. Severoatlantická aliance sice ve své strategické koncepci neupřesňuje prioritní cíl, ale velká pozornost byla věnována kontrole zbrojení a odzbrojení, krizovému řízení, nerozšiřování ZHN a posilování spolupráce s členskými i nečlenskými státy.

Vzhledem k tomu, že bezpečnostní prostředí se významně a rychle mění musí Česká republika prioritně sledovat bezpečnostě-politické zájmy spojenců a zajistit, aby bezpečnostní strategické dokumenty v maximální možné míře uspokojovaly zájmy ostatních členů. Růst asymetrických hrozeb v globálním prostředí má dopady i na vnitřní bezpečnost našeho státu.

V bezpečnostní strategii ČR jsou definovány východiska, úkoly a cíle bezpečnostní politiky ČR a pro zlepšení současného stavu je potřeba zajistit pravidelné hodnocení realizace těchto cílů a ještě pravidelnější aktualizování tohoto dokumentu, který by měl zároveň vycházet ze strategických dokumentů EU a NATO.

Pevně věřím, že tato práce se stane přínosem a všem čtenářům tímto předám základní rámec do problematiky bezpečnosti České republiky v souvislosti s mezinárodními organizacemi a jejich přístupu k zabezpečování ochrany členských států včetně především našeho území.

12 SOUHRN

Bakalářská práce se zabývá problematikou bezpečnosti České republiky a obsahuje teoretickou a výzkumnou část.

V teoretické části jsem popsala fungování, hierarchii a strukturu bezpečnostní politiky České republiky. Dále byla práce zaměřena na podstatu bezpečnostních strategických dokumentů mezinárodních organizací, kterými jsme členy a také na podstatu českých bezpečnostních strategických dokumentů.

V teoretické části jsem dále rozepsala vybrané bezpečnostní hrozby, které jsou dle aktuální bezpečnostní strategie relevantní pro Českou republiku a snažila se navázat na působnost mezinárodních organizací a České republiky v boji proti nim.

V praktické části práce jsem vymezila základní pojmy v oblasti bezpečnosti v návaznosti na bezpečnostní dokumenty Severoatlantické aliance a Evropské unie tak, aby vyhovovaly současným potřebám chápání bezpečnostní problematiky a dále jsem provedla výzkum na základě sociologického šetření, jehož cílem bylo zjistit, zda má veřejnost povědomí o bezpečnostní situaci České republiky, jaké má názory na bezpečnostní situaci České republiky a zda se orientuje v základní bezpečnostní terminologii. Výsledky jsem vyobrazila prostřednictvím tabulek a v diskuzi a závěrech práce blíže upřesnila a popsala.

13 SUMMARY

The bachelor thesis deals with the security of the Czech Republic and contains a theoretical and research part.

In the theoretical part I described the functioning, hierarchy and structure of the security policy of the Czech Republic. Furthermore, the work was focused on the essence of security strategic documents of international organizations of which we are members and also on the nature of Czech security strategic documents.

In the theoretical part, I further described selected security threats that are relevant to the Czech Republic according to the current security strategy and tried to build on the activities of international organizations and the Czech Republic in the fight against them.

In the practical part of the work, I defined the basic concepts in the field of security in relation to the security documents of the North Atlantic Alliance and the European Union to meet current needs for understanding security issues and conducted research based on sociological research to determine the security situation of the Czech Republic, what is its views on the security situation of the Czech Republic and whether it is familiar with basic security terminology. I presented the results through tables and specified and described the work in more detail in the discussion and conclusions.

14 REFERENČNÍ SEZNAM

Balabán, M., & Stejskal, L. (2010). *Kapitoly o bezpečnosti*. Karolinum.

Balabán, M., & Rašek, A. (2011). *Východiska přípravy aktualizované bezpečnostní strategie České republiky*. Vojenské rozhledy, 2.

Balabán, M. (2011). *Trendy, rizika a scénáře bezpečnostního vývoje ve světě, Evropě a ČR–dopady na bezpečnostní politiku a bezpečnostní systém ČR.*

Bezpečnostní strategie České republiky, (2015). Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Retrieved from https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf

Bonsignore, L. (2005). Key Element of NATO Transformation-The NATO Response Force (NRF). Natos Nations and Partners for Peace, 50(2), 44.

Brzybohatý, M. (1999). *Terorismus*. Policie History.

ČR, M. O. (2011). Bílá kniha o obraně. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky.

Eichler, J. (1998). *Vstup ČR do NATO a dialog s veřejností*. In D. Matějka. (Eds.), ČR vstupuje do NATO (pp. 81-92). Praha, Ústav mezinárodních vztahů.

Eichler, J. (2009). *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. PORTÁL s.r.o.

Eichler, J. (2019). *Evropská bezpečnost 30 let po skončení studené války*. Oeconomica, nakladatelství VŠE.

Euroskop.cz, (2022). *Bezpečnostní a obranná politika*. Retrieved from https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/zahranici-a-bezpecnost/bezpecnostni-a-obranna-politika/

Evropská bezpečnostní strategie, (2009) Bezpečná Evropa v lepším světě. 1. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie: Evropská společenství. ISBN 978-92-824-2416-2.

Filipec, O. (2013). *Úvod do problematiky zbraní hromadného ničení*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Filipec, O. (2017). *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Univerzita Palackého v Olomouci.

Foltin, P., & Rehák, D. (2007). *Mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu/Fight Against Terrorism and International Cooperation.* Univerzita Obrany. Ústav strategických studií. Obrana a strategie, 2007(1), 57.

Frank, L. (2003). Bezpečnostní prostředí České republiky. Univerzita Obrany. Ústav strategických studií. Obrana a strategie, 2003(1), 7.

Fuchs, P. (2011). Transportation Infrastructure as an Element of Critical Infrastructure [Dopravní infrastruktura jako prvek kritickej infrastruktury státu]. Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach.

Chmelík, J. (2012). *Extremismus*. Plzeň, Česká republika: Aleš Čeněk, s. r. o

Jireš, J. (2010). Nová strategická koncepce NATO: mezi tradicí a inovací. Natoaktual.cz. Retrieved from https://www.natoaktual.cz/analyzy-a-komentare/nova-strategicka-koncepce-nato-mezi-tradici-a-inovaci.A101129_142807_na_analyzy_m02

Juříček, L., & Rožňák, P. (2014). *Bezpečnost, hrozby a rizika v 21. století*. Key Publishing s.r.o.

Kosenkov, A. (2016). *Cyber Conflicts as a New Global Threat*. *Future Internet*, *8*(3), 45.

Lukáš, L. (2017). *Teorie bezpečnosti I*. Radim Bačuvčík-VeRBuM.

Melichar, J. (2017). *Scénáře–tvorba, vnitřní struktura, scénáře a bezpečnostní hrozby*. Vojenské rozhledy, 26(2), 18-32.

Mika, O. J. (2003). *Současný terorismus*. Praha, Česká republika: Triton.

Ministerstvo obrany České republiky, (2008). *Vojenská strategie České republiky*. Praha: - Prezentační a informační centrum MO, c2008. ISBN 978-80-7278-475-2.

Ministerstvo vnitra České republiky, (2021). *Bezpečnostní hrozby*. Retrieved from https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D

Ministerstvo vnitra České republiky, (2021). *Kdo je kdo – orgány odpovědné v ČR za vnitřní bezpečnosti*. Retrieved from https://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-kdo-organy-odpovedne-v-cr-za-vnitrni-bezpecnosti.aspx

Ministerstvo vnitra České republiky, (2022). *Bezpečnostní politika státu*. Retrieved from https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx

Natoaktual.cz (2021). *Kyberbezpečnost a NATO: jak Severoatlantická aliance chrání svůj kyberprostor.* Factbox natoaktual.cz. 2. vydání, leden 2021

Natoaktual. cz, (2022). *Co psala světová média o Severoatlantické alianci*. Retrieved from https://www.natoaktual.cz/v-mediich/nato-rusko-valka-lotyssko-rozhovory.A220113_164643_na_media_m02

Otřísal, P. (2022). *Schéma problematiky rizik.* Retrieved from https://app.contextminds.com/?m=5gvEL

Otřísal, P. (2022). *Základní dělení mimořádných událostí*. Retrieved from https://app.contextminds.com/?m=5gvEL

Rada Evropské unie.cz (2022). *Spolupráce mezi EU a NATO*. Retrieved from https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/defence-security/eu-nato-cooperation/

Rašek, A. (2010). *NATO připravuje novou strategickou koncepci.* Vojenské rozhledy, 3-21

Republika, Č. (1998). *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky*.

Republika, Č. (1999). *Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky*.

Republika, Č. (2009). *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.*

Smolík, J., & Šmíd, T. (2010). *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav.

Stieglitz, K. (2004). *Strategic Airlift Interim Solution: A Prague Capability Commitment Driven Project.* NATO's Nations and Partners for Peace, (5), 135-136. Retrieved from https://www.proquest.com/trade-journals/strategic-airlift-interim-solution-prague/docview/274637026/se-2?accountid=16730

Strmiska, M. (1996). *Politický terorismus: úvod do studia politického terorismu v demokratických systémech*. Masarykova univerzita

Summit, N. L. (2010). *Strategic Concept for the Defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization.* Brussels-Belgium: NATO Summit in Lisbon.

Souček, V., Staňová, E., & Linhart, M. (2005). *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek*.

Šedivý, J. (1997). *Česká republika v novém strategickém prostředí–transformace role ozbrojených sil a její vnímání společností*. Mezinárodní vztahy, 32(1), 12-18.Ústavní zákon č. 1101998 Sb. (1998). Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky.

Šindelář, T., & Jireš, J. (2010). *Nová strategická koncepce NATO: zájmy a priority České republiky*. Centrum transatlantických vztahů vysoké školy CEVRO Institut.

Urban, M. (2021). *Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 230/2014*

Vegrichtová, B. (2013). *Extremismus a společnost*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.

Vláda, Č. (2013). *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. Retrieved from https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

Zeman, P. (Ed.). (2002). *Česká bezpečnostní terminologie. Výklad základních pojmů.* Brno, Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav.

15 PŘÍLOHY

Dotazníkové šetření

Dobrý den,

jmenuji se Adéla Koktová a aktuálně jsem studentkou třetího ročníku bakalářského programu Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a ochranu obyvatelstva na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníkového šetření, které bude součástí mé bakalářské práce. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jak naše společnost vnímá bezpečnostní situaci České republiky a aktuální bezpečnostní hrozby. Vyplnění tohoto krátkého dotazníku zabere přibližně 10 minut.

Vyplněním souhlasíte se zpracováním údajů, které zde poskytnete. S daty bude nakládáno v souladu s platnou legislativou. Účast ve výzkumu je zcela dobrovolná. Osobní údaje účastníka výzkumu (sociodemografická data, mezi která patří například věk, pohlaví, dosažené vzdělání apod.) budou v rámci řešení závěrečná práce zpracována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Získané výsledky budou využity pro účely mé bakalářské práce. Data budou zpracována standardním aplikačním a programovým vybavením a dále publikována, komentována a diskutována v této práci.

1) Vaše pohlaví?

a) žena
b) muž
c) jiné

2) Vaše národnost?

a) česká
b) jiná (možnost doplnění)

3) Váš věk?

a) 15 a méně
b) 16-19
c) 20-26

d) 27-35

e) 36-51

f) 52-64

g) 65 a více

4) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) základní

b) střední bez maturity

c) střední s maturitou

d) vyšší odborné

e) vysokoškolské bakalářské

f) vysokoškolské magisterské

g) vysokoškolské doktorské

5) Cítíte se bezpečně na území České republiky?

Použijte stupnici od 1 do 10 (1 – necítím se bezpečně, 10 – cítím se velmi bezpečně).

6) Zajímáte se o problematiku bezpečnosti České republiky?

Použijte stupnici od 1 do 10 (1 – nezajímám, 10 – velmi se zajímám).

7) Víte, který z těchto dokumentů je základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky?

a) Obranná strategie České republiky

b) Bezpečnostní strategie České republiky

c) Vojenská strategie České republiky

d) Bílá kniha o obraně České republiky

8) Považujete členství České republiky v Severoatlantické alianci za přínosné?

a) ano

b) ne

c) nevím

9) Považujete členství České republiky v Evropské unii ve smyslu bezpečnosti za přínosné?

a) ano

b) ne

c) nevím

10) Co si představujete pod pojmem riziko?

Uveďte stručný popis.

Otevřená odpověď

11) Co si představujete pod pojmem hrozba?

Uveďte stručný popis.

Otevřená odpověď.

12) Kterou z níže uvedených hrozeb považujete za nejzávažnější?

Označte jednu nebo více odpovědí.

a) pandemie covid -19

b) proliferace zbraní hromadného ničení

c) extremismus

d) terorismus

e) kybernetické hrozby

f) migrace

g) organizovaný zločin

h) současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou

i) jiná…

13) Která z níže uvedených hrozeb je pro Českou republiku nejaktuálnější?

Označte jednu nebo více odpovědí.

a) pandemie covid -19

b) proliferace zbraní hromadného ničení

c) extremismus
d) terorismus
e) kybernetické hrozby
f) migrace
g) organizovaný zločin
h) současný válečný konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou
i) jiná…

14) Myslíte si, že udělala vláda České republiky všechny potřebné kroky ke zmírnění negativních dopadů pandemie covid – 19 na naši společnost?

a) ano
b) ne
c) nevím

15) Jaký máte názor na přijetí tzv. pandemického zákona? (Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid - 19)

a) pozitivní
b) spíše pozitivní
c) spíše negativní
d) negativní

16) Myslíte si, že současné konflikty mezi Ukrajinou a Ruskem budou mít závažnější dopady na českou společnost?

a) ano
b) ne
c) nevím

17) Jste pro přijímání válečných uprchlíků ze zemí postižených válečnými konflikty do České republiky?

a) ano
b) ne
c) nevím

18) Považujete možnost použití zbraní hromadného ničení jako aktuální bezpečnostní hrozbu v souvislosti se situací na Ukrajině?

a) ano
b) ne
c) nevím